

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 13.12.2005
COM(2005) 658 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

A fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálatáról

Cselekvési program

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

A fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálatáról

Cselekvési program

(EGT vonatkozású szöveg)

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Cselekvési keret	4
2.	Változtatás: a lényeges kérdések előtérbe helyezése	6
2.1.	Éghajlatváltozás és tiszta energia.....	7
2.2.	Közegészségügy	8
2.3.	Társadalmi kirekesztés, demográfia és migráció	9
2.4.	A természeti erőforrásokkal való gazdálkodás	10
2.5.	Fenntartható közlekedés.....	12
2.6.	A globális szegénység és a fejlesztési kihívások	13
3.	Eredmények.....	14
3.1.	Hatékonyabb nyomon követés	14
3.2.	A hatékonyabb politikák kialakítása	15
4.	Következtetések	18
1.	AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS KEZELÉSE	22
2.	A JÓ EGÉSZSÉG – A KÖZEGÉSZSÉGÜGY ÖSZTÖNZÉSE	24
3.	A TÁRSADALMI KIREKESZTÉS ELLENI KÜZDELEM ÉS A DEMOGRÁFIAI VÁLTOZÁS KEZELÉSE	25
4.	A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK JOBB KEZELÉSE.....	27
5.	A KÖZLEKEDÉS FENNTARTHATÓBBÁ TÉTELE.....	30
6.	A GLOBÁLIS SZEGÉNYSÉG ELLENI KÜZDELEM ÉS A FEJLŐDÉS ÖSZTÖNZÉSE	31
1.	BEVEZETÉS	38
2.	AZ EURÓPAI UNIÓ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSRE VONATKOZÓ MEGKÖZELÍTÉSE	40

3.	MIÉRT VAN SZÜKSÉG FELÜLVIZSGÁLATRA?	41
4.	AZ ELÉRT HALADÁS ÖSSZEGZÉSE.....	42
5.	IRÁNYADÁS A JÖVŐRE VONATKOZÓAN.....	49
5.1.	Az Európai Unió fenntartható fejlődés stratégiája alapelveinek megerősítése	49
5.2.	A politikai döntéshozatal és a politikai koherencia új megközelítésének megerősítése.....	49
5.3.	A legfontosabb, nem fenntartható tendenciákra való összpontosítás folytatása és a nem fenntartható tendenciák közötti kapcsolat részletesebb feltárása	50
5.4.	Célkitűzések, célok és mérföldkövek kialakítása	51
5.5.	A hatékony ellenőrzés biztosítása	51
5.6.	Az elkötelezettség megerősítése és az állami, valamint magánszereplőkkel való együttműködés minden szintre kiterjedő javítása	51
6.	A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK	52

Az EU fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégiájának felülvizsgálata

Az európaiak számára értékes az *életminőség*. Jólétre, tiszta környezetre, jó egészségre, szociális védelemre és egyenlőségre vágnak. Nemcsak saját maguk, hanem gyermekeik és unokáik számára is biztosítani kívánják mindezt. Egy gyorsan változó világban – amelyben a változás üteméhez való alkalmazkodás komoly kihívást jelenthet a gazdasági kapacitás, a szociális háló és a természet számára – Európának korszerűnek kell lennie, és élen kell járnia a változásban. A feladat a gazdasági növekedést, a társadalmi jólétet és a környezetvédelmet kölcsönösen megerősítő lendület megtartása.

2001-ben a gothenburgi Európai Tanács ezt a feladatot, valamint a változás szükségességét ismerte fel, amikor elfogadta a fenntartható fejlődés stratégiáját, amelyet 2002-ben a barcelonai Európai Tanács külső dimenzióval egészített ki. A fenntartható fejlődés elveit és célkitűzéseit – a gazdaság prosperálását, a társadalmi egyenlőséget, a környezetvédelmet és a nemzetközi felelősségvállalásokat – a 2005. júniusi Európai Tanács a fenntartható fejlődésre vonatkozó iránymutatások elfogadásával erősítette meg, amikor is elfogadták a fenntartható fejlődés elveit; ezek az elvek és célkitűzések ugyanúgy a középpontban álltak 2005 októberében az európai államfők Hampton Court-i megbeszélésein is.

Európa a fenntartható fejlődés ezen elveit hatékonyan kezdte alkalmazni. Fontos kezdeményezéseket tettek a megújított lisszaboni folyamatban, a szociális szféra és a környezetvédelem területén. Azonban a változás gyors üteme miatt fokozni kell az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy Európa továbbra is a fenntartható utat kövesse. Mindez megvalósulhat, ha megvan a szándék a növekedés és a foglalkoztatás melletti fokozottabb elkötelezettségre, valamint Európa társadalmi és természeti örökségének megőrzésére, a tudás kiaknázására, az innováció ösztönzésére, a szakpolitikai fejlődés integrált megközelítésére, továbbá a pénzügyi eszközök biztosítására.

A kormányok a megoldásnak mindig fontos elemét jelentik majd, mivel a polgárok és a vállalkozások az általuk meghatározott keretben hozzák döntéseiket. Ám a fenntartható fejlődésnek nem szabad csak arról szólnia, ami a kormányokon múlik. Valamennyi érintettnek, és különösen a vállalkozásoknak és a polgároknak, lehetőséget kell biztosítani, valamint ösztönözni kell őket, hogy a kihívásokra új és innovatív megoldásokat találjanak, és kihasználják az adódó lehetőségeket. Európa nem nézhet szembe egyedül e kihívásokkal, kifejezte tehát arra irányuló szándékát, hogy globális kérdésekben, globális perspektívában kíván nemzetközi partnerekkel együttműködni.

1. CSELEKVÉSI KERET

A fenntartható fejlődés az Európai Uniónak a Szerződésben megállapított, hosszú távon átívelő célkitűzése. Az Európai Tanács 2001-ben stratégiát állapított meg e célkitűzés elérése érdekében. Azóta az ambíciókat olyan szakpolitikai kezdeményezések váltották fel, amelyek tényleges eredményeket hoznak.

A cselekvési keret életbe lépett. Gazdasági szempontból a növekedés és a foglalkoztatás hajtóerejét a megújított lisszaboni stratégia adja. Ez segíti majd az EU-t a globális verseny és az előregedő népesség kihívásaihoz való alkalmazkodásban. Az erősebb európai gazdaság a fenntartható fejlődés létfontosságú eleme; hozzájárul majd például a tisztább környezetbe, a jobb minőségű oktatásba és a szociális biztonságba való beruházáshoz szükséges eszközök

előteremtéséhez. Másfelől a természeti erőforrások fenntarthatóbb felhasználása és a fokozottabb társadalmi igazságosság is elengedhetetlen a gazdasági sikerhez.

E kapcsolódások felismerése mellett az EU kihasználja a gazdasági, társadalmi és környezeti politika egymást kölcsönösen erősítő elemeit. A Bizottság valamennyi főbb szakpolitikai javaslat esetében hatásvizsgálatot végez, hogy megállapítsa a javaslat fenntarthatósághoz való hozzájárulását. A mezőgazdasági és halászati politika reformja, a vidékfejlesztési politika megerősítése, továbbá a kohéziós politika korszerűsítése az integrált szakpolitika iránti elkötelezettséget tükrözi. Az EU létrehozta az éghajlatváltozás elleni küzdelem szakpolitikai keretét, ideértve a CO₂-re vonatkozó ambiciózus kibocsátás-kereskedelmi rendszert, amellyel az ipari üzemeket arra ösztönzi, hogy a leginkább költségkímélő módon csökkentsék kibocsátásukat.

Számos átfogó és tematikus stratégiát, valamint cselekvési tervet¹ fogadtak el, amelyeket gyakran egészítettek ki egyedi célkitűzésekkel és az előrehaladás mérőföldköveinek meghatározásával. Ezek körébe tartoznak a számos területet érintő közös erőfeszítések, például a biztonság, a közegészségügy fejlesztése, a társadalmi beilleszkedés erősítése, a kohézió fokozása és a biológiai sokféleség veszteségeinek megállítása, a talaj-, a víz- és a levegőminőség fejlesztése. A tagállamok, valamint a helyi és regionális kormányzatok átfogó jelleggel jártak el például a társadalmi kirekesztés kezelése, az előregedő társadalom hatásaira való felkészülés, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése és a helyi tömegközlekedés minőségének fejlesztése érdekében.²

Ez az áttekintés számba veszi ezeket az eredményeket és további tényleges intézkedéseket állapít meg az elkövetkező évekre. Mindez a 2005 elején elindított felülvizsgálati folyamat végső szakaszát alkotja, amely három egymáshoz szorosan kapcsolódó, együttesen csomagot alkotó elemből áll:

- a 2005 februárjában az előrehaladás összegzéséről és az elsődleges tervekre tett javaslatról elfogadott bizottsági közleményből,
- a 2005 júniusában az Európai Tanács által elfogadott irányadó elvekből,
- a végrehajtásra és az intézkedésekre összpontosító ezen közleményből.

E csomag kialakítása során a Bizottság széles körű konzultációt folytatott, és meghallgatta a Tanács és a Parlament, a tagállamok, a nem kormányzati szervezetek, a polgárok és az érintettek véleményét³. E párbeszéd fő tanulsága az, hogy a felülvizsgált stratégiát fokozottabban kell összpontosítani, egyértelműbben kell felosztani a hatásköröket, szélesebb körre kell kiterjeszteni a felelősséget, valamint szélesebb támogatásra, a nemzetközi dimenzió fokozottabb integrálására, hatékonyabb végrehajtásra és nyomon követésre van szükség.

E felülvizsgálat célkitűzése **nem** a fenntartható fejlődés stratégiájának **felváltása, hanem annak továbbfejlesztése**. Célja annak biztosítása, hogy az európai politikai kezdeményezések

¹ A II. melléklet tartalmazza a fenntartható fejlődésre irányuló különféle EU-stratégiák és cselekvési tervek széles körű áttekintését.

² Az elért haladás kulcsfontosságú példái megtalálhatók a 2005. februári COM (2005) 37 bizottsági közleményben. Lásd még a fenntartható fejlődés mutatóiról szóló 2005. decemberi Eurostat-kiadványt.

³ A 2005. februári COM (2005) 37 bizottsági közlemény. A Bizottsághoz a konzultációk során több mint 1100 észrevétel érkezett.

közötti kapcsolódásokat és az egymással ellentétes hatásokat kihasználják a fenntarthatóság célkitűzéseinek elérése érdekében. A felülvizsgálat

- azonosítja azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyeknél az elkövetkező években erősebb ösztönzésre lesz szükség;
- indítványozza, hogy a fenntartható fejlődés külső dimenzióját (pl. az erőforrások globális felhasználása, a nemzetközi fejlődési szempontok) tegyék a belső szakpolitika meghatározásának részévé, és hogy az európai politikai döntések globális fenntartható fejlődésre gyakorolt hatását konzisztensebb módon értékeljék;
- módszereket javasol a haladás mérésére, valamint a prioritások rendszeres felülvizsgálatára a tagállami és EU-stratégiák közötti nagyobb koherencia megteremtése céljából;
- folyamatos párbeszédet ajánl azon polgárokkal és szervezetekkel – vállalatvezetőkkel, regionális és helyi hatóságokkal, nem kormányzati szervezetekkel, a tudományos világgal és a polgárok szervezeteivel –, akik elkötelezték magukat a változás megvalósítása mellett.

2. VÁLTOZTATÁS: A LÉNYEGES KÉRDÉSEK ELŐTÉRBE HELYEZÉSE

Ez a felülvizsgálat számos olyan kulcsfontosságú kérdést emel ki, amely esetében a legmagasabb politikai szintű, erős nyomásra van szükség a nyilvánosság bevonása, a minden szinten megvalósuló döntéshozatal és intézkedés felgyorsítása, az „összehangoltabb” gondolkodás ösztönzése és az új és jobb elképzelések elfogadásának meggyorsítása érdekében. Felismeri az előrehaladás rendszeres ellenőrzésének szükségességét, és javaslatokat tesz ennek megvalósítására.

Egyes kérdéseket illetően számos átfogó tényezőt kell figyelembe venni. A tendenciák egymással kölcsönösen összefüggésben állnak, így őket az ágazati politikákat átfogó, integrált keretben kell vizsgálni. Az *éghajlatváltozás* elleni küzdelem például több fronton zajlik, és mind az energia, mind a közlekedési szektor kulcsfontosságú szerepet játszik az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása elleni küzdelemben. Az éghajlatváltozás társadalmi hatásokkal is bír, mivel például az olyan súlyosabb klimatikus események, mint az áradások és az aszályok, gyakran aránytalan mértékben sújtják a legrosszabb helyzetben lévő régiókat és lakosságot. Európa máris kiaknázza a szakpolitikai területek közötti pozitív kapcsolatokat. A fenntartható energiával kapcsolatos intézkedéseket az energiaellátás biztonságának növelésére, az éghajlatváltozásra és a helyi légszennyezés és a szegénység csökkentésére, valamint a biztonság fokozására figyelemmel hozzák, előmozdítva ugyanakkor a helyi és vidékfejlesztést. Vannak azonban egymással ellentétes hatású tényezők. Egyes szakpolitikák esetében a hozzáigazítás költségekkel jár, és meg kell találni annak módját, hogy az egymással ellentétes hatásokat optimális módon kiegyensúlyozzák.

A hatékony válaszadáshoz nemzetközi együttműködés és szolidaritás szükséges. Az EU elkötelezte magát a fejlődő országok szegénységének enyhítése mellett, és szorosan együttműködik az ENSZ-szel a millenniumi fejlesztési célkitűzések elérésében. Az EU számos többoldalú erőfeszítésnek részese, együttműködésre törekedett például a fenntartható fejlődésről szóló világkonferencián a biológiai sokféleséggel, a halállománnyal, az energiával és a vízzel kapcsolatosan tett kötelezettségvállalások teljesítése érdekében, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. Az EU felhasználja majd befolyását arra, hogy még több nemzetet sorakoztasson fel a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ambiciózus tervek mögé. Felhasználja továbbá saját eszközeit, vagyis a kereskedelmi és együttműködési

megállapodásokat arra, hogy a változás mozgatórugója legyen, és a külső dimenziót bevonja belső politikáinak kialakításába.

Az EU és tagállamok további beruházásaira van szükség a kutatás és a technológia terén annak érdekében, hogy új költséghatékony és erőforrás-hatékony módszereket találjanak a termelés és a fogyasztás területén. Az új technológiák – informatikai és kommunikációs eszközök, alternatív energiatermelés, alacsony környezeti hatással járó termékek és folyamatok, új üzemanyagok és közlekedési technológiák – felhasználásával Európa áttörést érhet el az erőforrás-hatékonyság terén, ami lehetővé teszi, hogy a növekedés továbbra is a fenntarthatóság útján haladjon.

Az oktatás kulcsfontosságú szerepet játszik a fenntartható fejlődés részét képező változások elősegítésében. Biztosítja, hogy a polgárok képesek legyenek alkalmazkodni a globális változáshoz, hogy a tudás széles körben ismertté váljon, és hogy az érintettek elkötelezzék magukat a változás mellett.

2.1. Éghajlatváltozás és tiszta energia

Az éghajlatváltozás folyamatos. Nem akadályozható meg, de elfogadható szinten tartható, negatív hatásai pedig jelentős mértékben csökkenthetők. Globális probléma ez, melynek megoldásához globális megoldásokra van szükség. Több erőfeszítésre van szükség az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésében, nemcsak az EU-ban, hanem a többi, jelentős mennyiséget kibocsátó országban és a fejlődő gazdaságokban is. Lényeges továbbá, hogy az EU alkalmazkodjon az éghajlatváltozáshoz, és ugyanennek megtételében kifejezett segítséget nyújtson a fejlődő országoknak.

A szükséges változások egyes csoportokat, ágazatokat vagy országokat jobban érintenek, mint másokat. Fontos, hogy kialakítsák a súlyosabban érintettek támogatásának mechanizmusait, továbbá hogy valamennyi nemzetközi partnert az aktív éghajlat-változási politikák végrehajtására ösztönözzenek.

Az éghajlatváltozás csökkentése fontos társadalmi és gazdasági lehetőségeket kínál, és segíthet további, nem fenntartható tendenciák csökkentésében. Energiafelhasználási szokásaink megváltoztatása például az EU esetében a jelenlegi energiafogyasztás legalább 20%-át takaríthatná meg költséghatékony módon, ami Németország és Finnország együttes energiafogyasztásának felel meg. Az EU-nak számos megújuló energiaforrása van – szél-, napenergia, biomassza, hullám-, víz- és geotermikus energia –, és ezek felhasználása tekintetében olyan technológiákkal rendelkezik, hogy ezek révén hő-, villamosság- és üzemanyag-szükségletének jóval nagyobb részét elégíthetné ki.

Az egyértelmű gazdasági megtérülésen túl a tapasztalat azt mutatja, hogy az éghajlatváltozás csökkentésére irányuló intézkedések és az EU-nak a hatékonyság és megújuló energia terén meglévő saját potenciálja kiaknázására irányuló intézkedései számos egyéb előnnyel is járhatnak: ilyen a fokozottabb ellátási biztonság, az egyéb szennyezőanyagok kisebb mértékű kibocsátása, a helyi fejlesztés és a minőségi foglalkoztatás. Segít továbbá abban, hogy az EU az innovatív technológiák terén meglévő vezető szerepét megőrizze még úgy is, hogy e területeken jelenleg egyre erősebb verseny van kialakulóban. Az EU abban a helyzetben van továbbá, hogy a fejlődő országoknak segíteni tud úgy gazdasági növekedést elérni, hogy eközben kevésbé szennyező technológiák kerülnek felhasználásra, például a Kiotói Jegyzőkönyv szerinti tiszta fejlesztési mechanizmus révén, amely lehetővé teszi e technológiáknak a fejlődő országok részére történő átadását. Megvan tehát a potenciál, csak ki kell aknázni.

Kulcsfontosságú intézkedések:

- Az EU kész a meglévő, 2012-ig érvényes kötelezettségvállalásokon túli kötelezettségvállalásokra az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának további csökkentése érdekében, javaslatok kialakításával, továbbá olyan nemzetközi megállapodások előkészítésével, amelyek valamennyi üvegházhatást okozó gázra és ágazatra vonatkoznak, ösztönzi továbbá az innovációt és kiigazító intézkedéseket hoz. Az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere példaértékű lehet egy nemzetközi szénpiac számára.
- Az EU a jövőbeli éghajlat-politikát az európai éghajlat-változási program második szakaszában fejleszti tovább, együttműködve az érintettekkel a költséghatékony lehetőségek szisztematikus kiaknázását szolgáló új intézkedések kialakításában, ideértve például a gépjárműveket, a repülőgépeket, a technológiai fejlesztést és annak a fejlődéshez való hozzáigazítását. Az EU és a tagállamok felülvizsgálják az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerét annak továbbfejlesztése céljából, és megfontolás tárgyává teszik azt a kérdést, hogy kiterjesszék-e üvegházhatást okozó további gázokra és más ágazatokra, ideértve a légi közlekedést is.
- 2005 októberében Hampton Courtban tartott informális megbeszélésükön az állam- és kormányfők megállapodtak abban, hogy felkérlik a Bizottságot az újonnan megerősített, fenntartható, biztonságos és versenyképes európai energiapolitika kialakítására. A Bizottság jelentős kezdeményezéseket tesz a biomasszával⁴ és a bioüzemanyagokkal kapcsolatosan 2006-ban. Vitát indít el továbbá 2006-ban az EU 2020-ig alkalmazandó, megújuló energiával kapcsolatos politikájáról, ideértve a megújuló erőforrásokból nyert összes energia megoszlását is. Ez valamennyi érintett szereplő számára egyértelmű célkitűzést jelent, és biztosítja a vállalkozások és a befektetők számára fontos biztonságot. Az EU világszerte ösztönzi a továbbiakban is a megújuló energiák felhasználását.
- A Bizottság az energiahatékonyságra vonatkozóan cselekvési tervet javasolt a 20%-osra becsült költséghatékonysági megtakarítási potenciál elérése érdekében. Határozott lépésre van szükség az épületek energiamegtakarításának terén az épületek energiateljesítményére vonatkozó jelenlegi jogszabályokon túlmenően, különösen a háztartások érdekében. A Bizottság együttműködik majd a tagállamokkal, a strukturális alapokból megvalósítva az energiahatékonysági célkitűzéseket, eközben különös figyelmet fordít azokra a tagállamokra, amelyek a legnagyobb fejlesztési potenciállal rendelkeznek

2.2. Közegészségügy

Az egészségügy globális kérdés. A betegségek gyorsan terjednek egyik kontinensről a másikra. Európának növelnie kell kapacitását a határokon átnyúló egészségügyi fenyegetettségek elleni küzdelemben. Az EU erőfeszítéseivel a szomszédos országokban, valamint globális szinten is hatékony intézkedéseknek kell társulniuk. Az egészségügyi fenyegetettségek elleni küzdelemhez gyors és hatékony válaszadás, működő egészségügyi rendszerek, irányítás, technológia és infrastrukturális lehetőségek szükségesek. Egyetlen tagállam válaszadási alkalmatlansága az egész EU-t fenyegetheti. Létfontosságú tehát az egészségügyi egyenlőtlenségek felszámolása EU-szerte.

⁴ COM (2005) 628.

Az EU kötelezettsége továbbá az egészségügyi ellátás javítására tett nemzetközi erőfeszítések támogatása. Jelenleg 40 millió HIV/AIDS beteg van. 24 millióan meghaltak, ebből 5 millió gyermek. A malária minden évben több mint egymillió emberrel, főleg szub-szaharai afrikai gyermekekkel végez. A baktériumok antibiotikumokkal szembeni egyre növekvő ellenállása továbbra is súlyos probléma.

Az egészségvédelem és a betegségmegelőzés (az egészséget befolyásoló tényezők megfelelő szinten történő kezelése) csökkenteni fogja hosszú távon a betegségek jelentette gazdasági és társadalmi terhet. Emellett a szennyezőanyagok az egészségre gyakorolt hatásainak bővebb ismerete szintén hozzájárul a jobb megelőző és tervezési intézkedésekhez

Kulcsfontosságú tevékenységek:

Az EU és tagállamai számára:

- az egészségügyi fenyegetettségek kezelésére vonatkozó cselekvési terveik javítása (lehetséges járványokra való felkészülés, figyelembe véve az influenzajárványra való felkészültségre vonatkozó, nemrégiben frissített iránymutatást),
- a HIV/AIDS-szel kapcsolatos EU-stratégia elfogadása és végrehajtása, ideértve az ellenőrzés fokozására és a tagállamok közötti együttműködés javítására tett lépéseket. Harmadik országok esetében fokozni kell az erőfeszítéseket az EU meglévő cselekvési programjának végrehajtására a HIV/AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni küzdelem érdekében,
- a környezeti szennyezőanyagok, az azoknak való kitettség és az egészségügyi hatások közötti kapcsolatok kutatásának összehangolása annak érdekében, hogy jobban megértsük, mely környezeti tényezők okoznak egészségügyi problémákat, és ezeket hogyan lehet a legeredményesebben megelőzni.

2.3. Társadalmi kirekesztés, demográfia és migráció

Az EU-ban a szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelése nem korlátozódik az alacsony jövedelmek emelésére. További céljai a foglalkoztatás, a lakhatás, a mobilitás, az egészségügyi ellátás, a kommunikációs és információs szolgáltatásokhoz és mindenekelőtt az oktatáshoz és a szakképzéshez való hozzáférés elősegítése. Az EU lakosságának jelentős részét (15%-át) fenyegeti a szegénység. A gyermekek szegénysége különösen fontos kérdés. Az állam- és kormányfők informális Hampton Court-i ülésén tárgyaltaknak megfelelően a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemnek sürgősen figyelmet kell szentelni.

Az EU nemcsak gazdasági, hanem jelentős társadalmi kihívásokkal is szembenéz **előregedő társadalma** miatt. A társadalom előregedése 2040-ig fokozódik, ami a termékenységi ráta csökkenésével együtt a dolgozó népesség zsugorodásához vezet. Az alacsonyabb gyermekvállalási kedv és a születéskor várható élettartam növekedése azt eredményezheti, hogy 2050-re egy idős személyt a mai négy helyett két dolgozó tart majd el. Ezek a tendenciák a növekedési arányra szintén mérséklően hathatnak.

A kormányoknak fel kell készíteniük Európa gazdaságát és társadalmát arra, hogy számos európai társadalom el fog öregedni. Fokozni kell a termelékenységet és a foglalkoztatásban való részvételt – különösen az idősebb munkavállalókat és a nőket – ahhoz, hogy a fenntartható gazdasági növekedéssel kapcsolatos kapacitásunkat megőrizzük. Európa

szociális biztonsági rendszereinek korszerűsítése – különösen a nyugdíjak és a hosszú távú ápolás területén – kulcsfontosságú, csakúgy, mint az aktív és egészséges öregedés elősegítése. Családcentrikusabb politikákra van szükség. Létfontosságú a migrációs mozgások hatékony kezelése, ideértve a migránsok és családjaik pozitív beilleszkedését is. Ez felhívja a figyelmet továbbá arra, hogy több és jobban átgondolt – az életciklust is figyelembe vevő – beruházásra van szükség az emberi tőke tekintetében, hogy ezáltal a munkavállalók foglalkoztathatósága fenntartható maradjon. Ez magában foglalja a tagállamok hatékony élethosszig tartó tanulási stratégiáinak végrehajtását is.

Kulcsfontosságú intézkedések:

- A 2005 októberében Hampton Courtban ülésező állam- és kormányfők megbeszéléseire reagálva a Bizottság 2006 elején közleményt tesz közzé, amely megvizsgálja annak módjait, az EU hogyan segítheti a tagállamokat az előttük álló demográfiai kihívások kezelésében, különösen az aktív öregedési stratégiák, a bevándorlók integrálása és a jobb családi feltételek megteremtése révén. Konzultál a szociális partnerekkel arról, hogy tegyen-e javaslatot új kezdeményezésekre a munka és a magánélet összeegyeztethetősége érdekében.
- A Bizottság javaslatot tesz a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai évének megtartására. A nők és férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos ütemtervet 2006-ban terjesztik elő; ennek célja az lesz, hogy segítse a nemek közti egyenlőség megvalósítását és az EU-t terhelő demográfiai problémák kezelését. Az EU támogatja a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy szociális biztonsági rendszereiket ezek fenntarthatósága biztosításának érdekében korszerűsítsék.
- Az EU-nak és tagállamainak folytatniuk kell a legális migrációra vonatkozó EU-politika fejlesztését, támogatást kell nyújtaniuk a migránsok és családtagjaik beilleszkedéséhez, és küzdeniük kell az illegális bevándorlás ellen. A tagállamok integrációs intézkedéseinek támogatása érdekében a Bizottság javaslatot tett a harmadik országokból származó állampolgárok beilleszkedését támogató európai alap létrehozására a 2007–2013 közötti időszakra. Emellett a legális migrációval kapcsolatosan – ideértve a bebocsátási eljárásokat is – szakpolitikai tervet bocsátott ki. Javaslatot tesz 2006-ban az illegális bevándorlás elleni küzdelmet szolgáló közös szakpolitikai keret létrehozására is.

2.4. A természeti erőforrásokkal való gazdálkodás

Nagymértékben függünk a természeti erőforrásoktól – ideértve a nyersanyagokat, az élelmiszert, az energiát és a földterületet – és azoktól a természetes folyamatoktól, amelyek a növekvő számú, jelenleg körülbelül 6 milliárd fős emberi népesség által termelt egyre növekvő mennyiségű hulladékot „elnyelik”. Az ENSZ 2005. évi millenniumi ökörendszer-értékelése szerint az emberek által igénybe vett ökörendszerek működésének kétharmada hanyatlóban van. Európának a bolygó kihasználásával kapcsolatos igényei majdnem 70%-kal nőttek az 1960-as évek eleje óta. Az európaiak a becslések szerint személyenként átlagosan 4,9 hektár termőföldet művelnek életvitelük biztosítására (az USA-ban ez a számadat 9,5, Kínában pedig 1,5), míg a világszintű átlag 1,8 hektár.

Egyes földterület- és tengerhasználati modellek fokozott forgalmi torlódásokhoz, energiafelhasználáshoz és szennyezéshez, továbbá az áradások jelentette fokozottabb kockázathoz, valamint egyes tájak, élőhelyek és a biológiai sokféleség elvesztéséhez

vezettek⁵. Az erőforrások felhasználásának globális modelljei adnak itt aggodalomra okot, hiszen ezek csökkentik a Föld regenerációs képességét és az ökoszisztéma működését. A biológiai sokféleségnek a részben az éghajlatváltozásnak betudható hanyatlása hatást gyakorol a gazdaságra, ideértve a turizmust és az olyan ágazatokat, mint például a mezőgazdaság is, amelyek az ökoszisztéma működésétől (beporzás, a talaj termőképessége, a víz hozzáférhetősége és minősége) függenek, vagy más olyan ágazatokat, amelyek a biológiai információt innovációs lehetőségként használják.

Az EU azáltal, hogy vezető szerepet vállal az erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodással kapcsolatos innovatív megoldások megtalálásában, előmozdíthatja az erőforrás tekintetében hatékonyabb gazdálkodást, és önmagát világelsővé emelheti az ökohatékony technológiák terén. Az ökoinnovációba történő beruházás terén kínálkozó lehetőségek közül egyre többet ragadnak meg, elsősorban az üzleti szférában. A fenntartható termékek és folyamatok piacának növekednie kell annak érdekében, hogy kielégítse a gyorsan növekvő globális „középosztály” igényeit a fogyasztói árucikkek és szolgáltatások iránt, mindamellett, hogy biztosítja a környezetvédelem által megkövetelt minőséget is. Európa számára a versenyképességet az a koordinált megközelítés biztosítja majd, amely szem előtt tartja a fenntarthatóbb fejlődés és fogyasztási folyamat felé történő váltás szükségességét.

A kormányok azáltal játszanak jelentős szerepet a siker biztosításában, hogy ők teremtik meg azt az előre kiszámítható, hosszú távú szabályozási keretet, amely jutalmazza az ökoinnovációt, és ezáltal támogatja a fenntartható tevékenységek fejlesztésén dolgozó vállalkozásokat. A hatóságok elég vásárlóerővel rendelkeznek, hogy lendületbe hozzák a változásokat. Az EU-ban például az állami szervek (helyi hatóságok, iskolák, kórházak) minden évben 1600 milliárd euró értékben vásárolnak termékeket és szolgáltatásokat, ami a GDP 16%-át teszi ki. Ezt fel lehet használni a fenntartható technológiák piaci sikeréhez szükséges kritikus tömeg elérésére.

Kulcsfontosságú intézkedések:

- A tagállamoknak a Bizottsággal együtt meg kell osztaniuk egymással tapasztalataikat és a bevált gyakorlatot a téren, ahogyan az adózási terhet a munka megadóztatásáról a fogyasztás és/vagy szennyezés jövedelemtől függetlenül történő megadóztatására helyezik át, hozzájárulva ezáltal az EU növekvő munkanélküliséggel és környezetvédelemmel kapcsolatos célkitűzéseire. Emellett a tagállamoknak jelentős közbeszerzési forrásaikat hatékonyabban kell kihasználniuk az innovatív, energiahatékonyabb és tisztább alkalmazások térnyerésének támogatása érdekében. A Bizottság javaslatot tesz majd a „zöld” járművek közbeszerzéséről szóló irányelvre.
- Az EU a tagállamokkal és az érintettekkel együttműködik az ökoinnováció ösztönzésében és az ökoteknológiák piacának bővítésében. A tagállamoknak végre kell hajtaniuk a környezeti technológiákkal kapcsolatos ütemterveiket. A 7. kutatási keretprogrammal az EU finanszírozást biztosít a tevékenységek ösztönzéséhez, továbbá a kulcsfontosságú területeken, mint például a hidrogén- és fűtőanyagcellák, a kutatás és a technológiai fejlesztés előmozdításához.

⁵ Az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek a környezet állapotáról szóló 2005. évi jelentése szerint az utóbbi 30 év során jelentős előrelépés történt. A környezetvédelmi helyzet azonban sokféle tekintetben továbbra sem tartható. Ezt csak a környezeti szempontoknak más szakpolitikai területekbe történő hatékonyabb integrálásával lehet elérni.

- A Bizottság cselekvési tervet készít a fenntartható termelés és fogyasztás ösztönzésére, amely terv a folyamatban lévő kezdeményezésekre és eszközökre épít, mint például az erőforrás- és hulladékgazdálkodási politika, az integrált termékpolitika és -normák, a környezetirányítási rendszerek, valamint az innovációs és technológiai politikák; célja, hogy ezek hatását fokozza, a hiányosságokat felszámolja, továbbá hogy biztosítsa a globális kezdeményezésekhez való hozzájárulásukat.
- Az EU-nak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell a védett területek Natura 2000 hálózatának hatékony finanszírozását és irányítását, továbbá bel- és külpolitikájukba a biológiai sokféleség szempontjait a biológiai sokféleség hanyatlásának megállítása érdekében jobban be kell vonniuk.

2.5. Fenntartható közlekedés

Az elérhető áron megvalósuló közlekedés mindannyiunk számára hasznos. A hátulütők azonban, mint például a forgalmi torlódások, az egészségre gyakorolt hatások és a környezeti ártalmak, mindenki számára károsak. A gazdaság növekedésével a közlekedés iránti igény is növekszik. A fokozott növekedés azzal jár, hogy a gépjárművek teljesítményének jelentős javulása ellenére fokozódnak a negatív hatások, és a jelenlegi tendenciák nem fenntarthatók.

A mobilitás előnyeit alacsonyabb gazdasági, társadalmi és környezeti hatások mellett kell elérni. Ez megtehető a közlekedés iránti igény csökkentésével (pl. a földhasználat megváltozásával, a távmunka és a videokonferenciák ösztönzésével), az infrastruktúra és a gépjárművek jobb kihasználásával, a közlekedési módok megváltoztatásával, például vasút közút helyett, rövid távolságokon kerékpározás és séta, továbbá a tömegközlekedés fejlesztésével, tisztább járművek felhasználásával és a kőolaj olyan alternatíváinak fejlesztésével, mint a bioüzemanyagok és a hidrogénnel üzemelő járművek.

A fenntarthatóbb közlekedés előnyei számosak és jelentősek: a forgalmi torlódások felszámolása csökkenti a vállalkozások költségeit, időt takarít meg, javítja a regionális és helyi fejlődéshez való hozzáférést, mérsékli az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleségre gyakorolt hatásokat, mivel csökkenti a kőolajtól való függést, fokozza az energiabiztonságot; fejleszti a helyi környezetet, és csökkenti az egészségre gyakorolt hatásokat, különösen a városi térségekben.

Kulcsfontosságú intézkedések:

- Az EU-nak és tagállamainak arra kell összpontosítaniuk, hogy a teher- és utasszállítás szempontjából vonzóbbá váljanak a közúti közlekedés alternatívái, e célból fejleszteniük kell többek között a transzeurópai hálózatokat és az intermodális kapcsolatokat a teherszállítás logisztikája érdekében, hogy így az áruk közúti, vasúti és vízi szállítása könnyen váltogatható legyen. Ez 2006 második felében jelentős politikai vita témája lesz.
- Az Európai Bizottság tovább vizsgálja az infrastrukturális díjak alkalmazását az EU-ban, tekintettel az olyan példákra, mint a forgalomfüggő úthasználati díjak sikeres helyi rendszerei, a kamionokra kivetendő infrastrukturális díj az EU teljes területén, valamint a műholdas, információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának új lehetőségei.
- A Bizottság intézkedéscsomagot javasol majd, amelynek célja, hogy azáltal fejlessze a gépjárművek környezeti teljesítményét, hogy a tiszta és energiahatékony járműveket

részesíti támogatásban; az intézkedéscsomag része lesz az ilyen járművek közbeszerzéséről, az új gépjárműnormákról és a bioüzemanyagok felhasználásának növeléséről szóló irányelv is. A Bizottság már javaslatot tett arra, hogy a tagállamok eltérő személygépjármű-adót állapítsanak meg a CO₂-kibocsátás alapján.

2.6. A globális szegénység és a fejlesztési kihívások

A fenntartható fejlődést fenyegető globális tényezők egymással is mind összefüggnek. A szegénység, a környezet károsodása és a konfliktusok egymást táplálják. Több mint egymilliárdan élnek kevesebb mint napi egy dollárból, és 2,7 milliárdan élnek kevesebb mint napi két dollárból. 2,6 milliárdan, a világ népességének több mint 40%-a nem fér hozzá az alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz, és még mindig több mint egymilliárdan használnak nem biztonságos ivóvízforrásokból származó vizet. A szegénység és az egyenlőtlenség nemcsak méltánytalan, de fenyegeti is a világ fejlődését, a hosszú távú jólétet, a békét és a biztonságot. A globalizáció azt jelenti, hogy kollektív jólétünk és biztonságunk kritikus mértékben függ a szegénység elleni küzdelem sikerétől.

Minden szinten intézkedésre van szükség – az EU-val folytatott kétoldalú és többoldalú együttműködés keretében egyaránt –, és mindezt integrált módon kell megvalósítani. Az EU megerősítette a globális fenntartható fejlődés iránti elkötelezettségét az ENSZ 2005. szeptemberi világtalálkozóján: végrehajtotta a fenntartható fejlődésről szóló csúcstalálkozó alapján hozott intézkedéseket, továbbviszi a millenniumi fejlesztési célkitűzések elérése érdekében folytatott munkát, valamint követi a dohai fejlesztési programot. Ahhoz, hogy szembe tudjon nézni a globális kihívásokkal, a maximális hatás érdekében az EU-nak kiváló összhangot kell biztosítania bel- és külpolitikája között.

Az EU élenjáró szerepet vállal a szegénység megszüntetésére irányuló nemzetközi erőfeszítések terén. A világnak nyújtott segélyek több mint felét biztosítja, és elkötelezett a támogatás további, mind minőségi, mind mennyiségi emelésére. Nemrég fogadta el az „Európai fejlesztési konszenzus” című dokumentumot, amely a fejlesztésre közös célkitűzést és eszközöket állapít meg.

Kulcsfontosságú intézkedések:

- Az EU-nak és tagállamainak támogatásuk mértékét 2015-re a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) 0,7%-ára kell növelniük, 0,56%-os időközi célkitűzés elérésével 2010-ben, amelyből a korábbi 15 EU-tagország számára az egyéni célkitűzés 0,51%, a 10 új tagállam számára pedig 0,17%.
- Az EU-nak és tagállamainak növelniük kell támogatási politikáik hatékonyságát, koherenciáját és minőségét a 2005–2010 közötti időszakban a tagállamok közötti fokozottabb koordináció megvalósításával, közös uniós programozási keret fejlesztésével; több közös intézkedés és a projektek közös finanszírozása révén, valamint a fejlesztési és egyéb politikák koherenciájának növelésével. A támogatás minőségét a hatékony költségvetési támogatás, az adósságcsökkentés és a támogatások feltételektől független odaítélése révén kell növelniük.
- Az EU ösztönzi a nemzetközi környezetirányítás fejlesztését, többek között egy környezettel foglalkozó ENSZ-szervezet megteremtése és a többoldalú környezeti megállapodások megerősítése révén. Fokozza erőfeszítéseit annak biztosítására, hogy a nemzetközi kereskedelmet a globális fenntartható fejlődés elérésének valódi eszközeként

alkalmazzák társadalmi-gazdasági és környezeti szempontból egyaránt. Így jár el többoldalú (WTO, Dohai Forduló) és regionális és kétoldalú kereskedelmi kapcsolatai tekintetében is.

3. EREDMÉNYEK

3.1. Hatékonyabb nyomon követés

Ellenőrzésre és nyomon követésre szükség van. Mindez megtehető anélkül, hogy új eljárások vagy több papírmunka keletkezne. Ide tartoznak az alábbiak:

- A Bizottság az előrehaladásról minden második évben jelentést nyújt be. Ez a fenntartható fejlődés azon mutatóin alapul majd, amelyeket nemzeti szakértők segítségével állítottak össze és amelyeket a Bizottság 2005 februárjában fogadott el⁶. A legfrissebb statisztikai információkat tartalmazó első jelentést csatolták e közleményhez⁷.
- Az Európai Tanács és az Európai Parlament a Bizottság jelentése alapján megvitatja az előrehaladást, felülvizsgálja a prioritásokat, és a fenntartható fejlődés tekintetében általános iránymutatásokat ad legalább minden második évben.
- Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága fontos szerepet játszik az intézkedések fokozottabb támogatásának megteremtésében, például az érintettek közötti rendszeres viták megszervezésével, valamint azzal, hogy a vitát katalizátorként ösztönzi nemzeti szinten is.
- Az Európai Bizottság 2009 folyamán felülvizsgálja a fenntartható fejlődés stratégiáját, bevonva ebbe az érintettekkel való széleskörű konzultációs folyamatot is.

Emellett valamennyi tagállam kialakította saját nemzeti, fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégiáját, vagy közel van ezek véglegesítéséhez; sokan közülük rendszeresen jelentést tesznek az elért haladásról. Azonban az egymástól való tanulás, a bevált intézkedések és a buktatók azonosításának lehetőségét ezidáig nem aknázták ki eléggé. A különféle nemzeti stratégiáknak és az európai stratégiának a lehető legnagyobb mértékben kell kölcsönösen erősíteniük egymást, hogy ezáltal váljék az egész a részek pusztá összegénél többé.

Javasolt tehát, hogy a tagállamok:

- megfelelően vizsgálják felül nemzeti stratégiáikat az Európai Unió stratégiája alapján, és ezeket legkésőbb 2006 végéig tegyék közzé. A tagállamokat ösztönzik különösen annak felülvizsgálatára, hogyan lehetne nemzeti politikai eszközeiket (lásd az 3.2. szakaszt) hatékonyabban alkalmazni, és az európai szinten meghozott vagy javasolt intézkedésekbe jobban integrálni;
- a felülvizsgált nemzeti stratégiák alapján végezzenek egyszerűbb szakmai felülvizsgálatot, amely bizonyos témákra összpontosít, és különösen törekszik a mindenki által

⁶ SEC (2005)161.

⁷ A fenntarthatóbb Európa irányába tett előrelépések mérése – az Európai Unió fenntartható fejlődésre vonatkozó mutatói. Európai Bizottság, Az Európai Unió az Eurostat tükrében (Eurostat Panorama of the European Union), Luxembourg, Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, 2005. ISBN 92-894-9768-8.

végrehajtható bevált politikák és gyakorlat példáinak azonosítására. A szakmai felülvizsgálat tartalmazhatna egy külső értékelést, lehetőség szerint a nemzeti fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tanácsadó testületek hálózatának támogatása és harmadik országok bevonása révén. Az elnökség irányítása és a Bizottság támogatása mellett zajló, az önként részt vevő tagállamokkal végzett első kísérleti felülvizsgálatot 2006 folyamán lehetne megtartani;

- ezek hiányában mérlegeljék a fenntartható fejlődéssel foglalkozó független tanácsadó testületek létrehozását, hogy általuk ösztönözzék az információkon alapuló vitát és hozzájáruljanak a nemzeti és EU szintű előrehaladás számbavételéhez.

A Bizottság felkéri a tagjelölt országokat, hogy dolgozzák ki nemzeti stratégiáikat, és reformjaikat hozzák összhangba az EU fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégiájával. A Bizottság mindezt figyelembe veszi az elért haladásról szóló jelentéseiben.

Az EU fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégiáját integrálni kell a fenntartható fejlődés nemzetközi folyamataiba, és segíteni kell a millenniumi fejlesztési célkitűzés és a johannesburgi végrehajtási terv felé történő előrehaladást.

3.2. A hatékonyabb politikák kialakítása

A szakpolitikai koherencia javítása: hatásvizsgálat és a hatékonyabb szabályozás további eszközei

Rendelkezésre állnak azok az eszközök, amelyek a politikai döntéshozókat a megfelelő megközelítés azonosításában segítik; a hatásvizsgálat hatékony eszközét már a szakpolitika kialakításának kezdeti szakaszától kezdve alkalmazni kellene. Ez lehetővé teszi a politikai döntéshozók számára, hogy a valószínű gazdasági, társadalmi és környezeti hatások, az ezek közötti kapcsolatok és az egymással ellentétes tényezők kiegyensúlyozott értékelése, valamint az érintettek nézeteinek figyelembe vétele alapján azonosítsák a legjobb választási lehetőségeket. Például a kereskedelempolitikai javaslatok hatásvizsgálata olyan lényeges eszköz, amellyel a külső hatásokat ne lehet vonni az EU döntéshozatalába. Ezek mind elősegítik, hogy integrálni lehessen azokat a különféle szakpolitikákat, amelyek koherensebb döntésekhez és azon módszerek szélesebb körű mérlegeléséhez vezetnek, amelyekkel fenntarthatóbb eredmények érhetők el, hozzásegítenek továbbá a mindenki számára előnyös helyzetek kiaknázásához, az EU- és a nemzetközi szintű dominó- és egymással ellentétes hatások azonosításához és kezeléséhez.

Kulcsfontosságú intézkedések:

- Valamennyi EU-intézménynek biztosítani kell, hogy a főbb szakpolitikai döntéseket olyan javaslatokra alapozzák, amelyeket a hatékonyabb jogalkotásról szóló intézményközi megállapodásnak megfelelően hatásvizsgálatnak vetettek alá. A Bizottság gondoskodik róla, hogy valamennyi főbb kezdeményezésére vonatkozóan elvégezzék a hatásvizsgálatot, és hogy a kész hatásvizsgálatokat a döntéshozatalt követően nyilvánosságra hozzák.
- A tagállamoknak továbbá szélesebb körben kell hatásvizsgálatot alkalmazniuk azon szakpolitikáik kialakítása során, amelyek közfinanszírozáshoz, illetve stratégiák, programok és projektek kialakításához kapcsolódnak. Ezek követik a közösségi stratégiai iránymutatásokban szereplő ajánlásokat annak biztosítására, hogy a Kohéziós és Strukturális Alapok megerősítsék a környezetvédelem és a növekedés közötti szinergiákat.

- A hatásvizsgálatot szélesebb körben kellene kiegészíteni a szakpolitikák által gyakorolt hatás utólagos értékelésével.
- Az EU figyelembe veszi a külső dimenziót is a politikai javaslatok hatásának megvizsgálása során.

Az eszközök leghatékonyabb együttesének alkalmazása

A kormányok és egyéb hatóságok rendelkezésére számos olyan eszköz áll, amellyel változtatásra ösztönözhetik az embereket – ilyenek a szabályozás, az adóztatás, a közbeszerzés, az állami támogatás, a beruházás, a kiadások és az információnyújtás. A feladat a szakpolitikák hatékony együttesének kialakítása azzal a céllal, hogy az eszközök alkalmazása és a szakpolitikák végrehajtása hozzájáruljon a fenntartható fejlődéshez. Például a tagállamoknak a fenntartható fejlődés támogatása érdekében a lehető legjobban ki kell aknázniuk a strukturális alapok által nyújtott előnyöket.

A változás ösztönzésére talán a legjobb módszer gondoskodni arról, hogy a piacok felől a megfelelő jelzések érkezzenek („az árak kiigazítása”), hiszen ezáltal jelentősen lehet ösztönözni az embereket arra, hogy szokásaikon változtassanak, valamint ennek megfelelően lehet alakítani a piacot is. Ez elérhető annak biztosításával, hogy mi mindannyian, termelők és fogyasztók egyaránt, döntéseink valamennyi költségével és következményével szembesülünk a döntés meghozatalakor. Ez azt jelenti például, hogy az adott termék árába beépítik a „szennyezők” által a társadalom más tagjaira áthárított költséget, amit néhány tagállam már meg is tett (például díjak vagy zöld adók megfizettetése révén). Ilyen módon a termelők ösztönzést kapnak a fokozottabban környezetbarát áruk és szolgáltatások előállítására, a fogyasztók pedig ezek fogyasztására.

Egyes esetekben a kormányok jelentős hatást gyakorolhatnak pusztán az információnak a nyilvánosság és a vállalkozások számára történő eljuttatásával, hogy ezáltal segítsék őket a helyesebb döntések meghozatalában. Jó példákkal szolgál az elektromos áruk, a háztartási termékek és szolgáltatások energiafogyasztására és környezeti teljesítményére vonatkozó címkézés és az ezzel kapcsolatos információs szolgáltatások. EU-szerte számos hatóság alakított ki olyan hatékony kommunikációs stratégiát, amely arra ösztönzi a polgárokat, hogy válasszák külön az újrafeldolgozható hulladékot, részesítsék előnyben az utazás fokozottabban fenntartható módjait, vagy hogy energiát takarítsanak meg.

Az oktatás a magatartásbeli változás előmozdításának előfeltétele. A Bizottság törekszik majd arra, hogy támogassa a tagállamoknak az oktatás, az emberi tőkébe való beruházás és az élethosszig tartó tanulás terén a fenntartható fejlődés érdekében tett intézkedéseit.

Kulcsfontosságú intézkedések:

- Az EU a szakpolitikai eszközök teljes körét fel kívánja használni a piaci alapú eszközök felhasználásának ösztönzése mellett, mivel ezek olyan rugalmasságot biztosítanak, amely lehetővé teszi a fenntartható fejlődésre vonatkozó célkitűzések elérését. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kormányok a rendelkezésre álló eszközöket teljes mértékben kihasználják, valamint hogy a rendelkezésre bocsátott támogatásokat oly módon használják fel, amely következetesen illeszkedik a fenntartható fejlődés célkitűzéseéhez és összhangban áll a Szerződéssel.

- A Bizottság az EU bel-, és külpolitikájában egyaránt érvényesíti a fenntartható fejlődés szemléletét tájékoztatási és kommunikációs tevékenységei során. A Bizottság – a többi közösségi intézménnyel együtt – az érintettek számára továbbra is szervez eseményeket és fórumokat a stratégia különféle irányvonalai tekintetében, hogy széles körben ismertesse a megszerzett tudást és felkeltse a figyelmet, terjessze az új gondolatokat, és biztosítsa a bevált gyakorlat cseréjét. A felmérések⁸ folyamatosan azt mutatják, hogy az európaiak fokozott figyelmet fordítanak a fenntarthatóság kérdésére. A feladat az, hogy e figyelem a fokozott fenntarthatóságot szolgáló magatartássá alakuljon át. Eredményesen kell kommunikálni a nemzeti és helyi közönség irányában, a tagállamoknak tehát kulcsfontosságú szerepük van.

Az érintettek mozgósítása és a siker megsokszorozása

Az EU-ra és tagállamaira kulcsszerep vár, de nem lehet – és nem is kell –, hogy a fenntartható fejlődés folyamatának egyedüli örei legyenek. További szereplőknek is lépéseket kell tenniük, ilyenek például a vállalkozások, a regionális és helyi hatóságok, a nem kormányzati szervezetek, a szociális partnerek, az egyetemek és iskolák, továbbá a polgárok egyéni szinten és a fogyasztók. Az előrehaladásnak a vállalkozások, továbbá a regionális és helyi szervek és hatóságok hatalmas kreatív és piaci erején kell alapulnia.

Egyre több vállalatvezető ismeri fel, hogy kifizetődő odafigyelni a fenntartható fejlődésre. A legsikeresebb vállalatok belátják, hogy a fenntartható fejlődésre fordított figyelem az azon új technológiákba, eljárásokba és termékekbe való beruházást ösztönzi, amelyekre a fogyasztónak szüksége van⁹. Tisztában vannak azzal, hogy jó üzleti érzékre kell előre tervezni, és tudni, hol kell a jövőben beruházni. Tudatában vannak továbbá annak, hogy lehetőségek akkor adódnak, ha van jövőképünk, és például az alacsony szénfelhasználású gazdaság elérésére törekszünk. Tudják, hogy beszállítóikra is hatást gyakorolhatnak. Ahhoz azonban, hogy cselekedni tudjanak, stabil szabályozási keretre van szükségük.

A szociális partnerek szintén kulcsfontosságú szerepet játszanak: a munkaadók és a munkavállalók közötti aktív párbeszéd fontos a fenntartható fejlődés társadalmi dimenzióinak kezelésében, ilyen például a munkaszervezés, a szakképesítés és képzés, valamint az esélyegyenlőség kérdése.

Emellett számos regionális kormányzat és önkormányzat fokozta erőfeszítéseit, hogy a problémákra gyakorlati megoldásokat találjanak. Mivel gyakran ők biztosítják a közszolgáltatásokat a tömegközlekedéstől az energiatermelésig és a hulladékgyűjtéstől a szegények gondozásáig, a legjobb helyzetben vannak, hogy tényleges változásokat érjenek el. Sikereikből sokat tanulhatunk. Számos jó példára akadhatunk.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- felhívja a vállalatvezetőket és Európa más kulcsfontosságú érintettjeit arra, hogy a

⁸ Utalás az Eurobarometerre.

⁹ Számos idevágó tanulmány bizonyította például a környezettudatos működés és a pénzügyi teljesítmény között fennálló pozitív kapcsolatot. A vállalati fenntarthatósági jelentések alapján a legjobb 50 közé sorolt vállalat az átlagnál magasabb hitelminősítéssel rendelkezik.

fenntarthatósághoz szükséges közép- és hosszú távú politikákra vonatkozóan a politikusokkal együttesen, a lehető leghamarabb nyilvánítsanak véleményt, továbbá tegyenek javaslatot olyan ambiciózus üzleti válaszlépésekre, amelyek túlmutatnak a meglévő, minimális szintű jogi előírásokon. Egy ilyen kezdeményezés jól illik a Bizottság azon erőfeszítései közé, amelyekkel a vállalatok társadalmi felelősségét kívánja fokozni, valamint kiegészíti a szociális partnerekkel és a civil társadalommal folytatott párbeszédet. A Bizottság együttműködik az elnökséggel annak megállapítása érdekében, hogy e folyamatot hogyan lehet a legmegfelelőbbben elősegíteni;

- javaslatokat kér más EU-intézményektől és -szervezetektől arra vonatkozóan, hogyan szervezhető meg a legmegfelelőbbben a regionális és helyi hatóságok által vállalt, a fenntartható fejlődésre irányuló kezdeményezések jutalmazása.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Fennáll a jobb életvitel, a nagyobb fokú társadalmi igazságosság és az új innovatív iparágak kialakulásának esélye, amelyek megvalósulása esetén Európa – a megfelelő politikák alkalmazása mellett – világelső lehet. Számunkra azonban csak akkor hozhatnak hasznát ezek a lehetőségek, ha most foglalkozunk a fenntarthatóságot fenyegető azon veszélyekkel, amelyeket életvitelünkkel teremtünk. A nem fenntartható tendenciák sikeres megfordítása elengedhetetlenül fontos, ugyanakkor elérhető cél, és ezt világszerte számos sikertörténet igazolja.

Az EU fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégiájának e felülvizsgálata egyértelmű jövőkép és politikai intézkedési keret mögött kívánja felsorakoztatni az EU intézményeit, a tagállamokat, a vállalkozásokat és a polgárokat, valamint reprezentatív szervezeteiket. A Bizottság felkéri tehát a Tanácsot és a Parlamentet, hogy támogassa a javasolt megközelítést, törekedjen azonnali előrehaladásra az azonosított intézkedésekkel és szoros együttműködésre a 2006. júniusi Európai Tanácsra való felkészüléssel kapcsolatban, hogy a közös stratégia mögött erős és széleskörű támogatás alakuljon ki.

1. MELLÉKLET

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS IRÁNYADÓ ELVEIRŐL SZÓLÓ NYILATKOZAT

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA Elnökségi következtetések DOC 10255/05 BRÜSSZELI EURÓPAI TANÁCS 2005. JÚNIUS 16-17.

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS IRÁNYADÓ ELVEIRŐL SZÓLÓ NYILATKOZAT

A fenntartható fejlődés az Európai Közösség összes szakpolitikájának a Szerződésben meghatározott egyik fő célkitűzése. Célja az életminőség folyamatos javítása bolygónkon a jelen és jövő nemzedékei számára. Meg kell őriznünk a Földnek az élet sokféleségét fenntartó képességét. A fenntartható fejlődés a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok tiszteletben tartásának elvein alapul, beleértve a szabadságot és az esélyek általános egyenlőségét. Megvalósítja a nemzedékeken belüli és a nemzedékek közötti szolidaritást. Célja a következők előmozdítása: egy olyan dinamikus gazdaság, melyben magasszintű a foglalkoztatás és az oktatás; az egészségvédelem; a szociális és területi kohézió, valamint a környezetvédelem egy békés és biztonságos világban, amelyben tisztelik a kulturális sokféleséget.

E célok európai szintű és globális elérése érdekében az Európai Unió és tagállamai kötelezettséget vállaltak a következő célkitűzések és elvek saját maguk általi, illetve partnerekkel történő megvalósítására és tiszteletben tartására:

A legfontosabb célkitűzések

Környezetvédelem

A Földnek az élet sokféleségét fenntartó képességének a megőrzése, a bolygó természetes erőforrás-korlátainak tiszteletben tartása, valamint a környezet magas fokú védelmének biztosítása és minőségének javítása. A környezetszennyezés megelőzése és csökkentése, valamint a fenntartható termelés és fogyasztás előmozdítása a gazdasági növekedés és a környezet állapotának romlása közötti okozati kapcsolat megszakítása céljából.

szociális egyenlőség és kohézió

Demokratikus, szociálisan befogadó, egyesítő, egészséges, biztonságos és igazságos társadalom létrejöttének előmozdítása, amelyben tiszteletben tartják az alapvető jogokat és a kulturális sokféleséget, amely esélyegyenlőséget teremt és megszünteti a hátrányos megkülönböztetés minden formáját.

gazdasági jólét

Jóléti, innovatív, tudásban gazdag, versenyképes és ökológiailag hatékony gazdaság előmozdítása, amely magas életszínvonalat, valamint teljes és jó minőségű foglalkoztatást biztosít az Európai Unión belül.

nemzetközi kötelezettségeink teljesítése

A demokratikus intézmények létrehozásának ösztönzése és stabilitásuk védelme világszerte, a békére, biztonságra és szabadságra alapozva. A fenntartható fejlődés aktív előmozdítása világszerte, valamint az Európai Unió belső és külső szakpolitikáinak a globális fenntartható fejlődéssel és az abból eredő nemzetközi kötelezettségekkel való konzisztenciájának a biztosítása.

A szakpolitika irányadó elvei

az alapvető jogok támogatása és védelme

Az embernek az Európai Unió szakpolitikái középpontjába történő állítása az alapvető jogok tiszteletben tartásának előmozdításával, a hátrányos megkülönböztetés minden formájának megszüntetésével, valamint a világméretű szegénység csökkentéséhez való hozzájárulással.

a nemzedékeken belüli és a nemzedékek közötti egyenlőség

A jelen nemzedékei igényeinek figyelembe vétele anélkül, hogy veszélyeztetnénk a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék saját szükségleteiket az EU-n belül és kívül.

nyitott és demokratikus társadalom

A polgárok információhoz jutáshoz való jogának szavatolása, valamint az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása. Az összes érdekelt fél és szövetség számára megfelelő konzultációt és részvételt biztosító csatornák kialakítása.

a polgárok bevonása

A polgárok döntéshozatalban való részvételének fokozása. Az oktatás támogatása és a lakossági tudatosság előmozdítása a fenntartható fejlődést illetően. A polgárok tájékoztatása cselekvéseik környezetre gyakorolt hatásáról és a fenntarthatóbb megoldásokat kínáló lehetőségeikről.

az üzleti vállalkozások és a szociális partnerek bevonása

A társadalmi párbeszéd, a vállalatok szociális felelősségének, valamint a magán-és közszféra közötti együttműködés erősítése az együttműködés és a közös felelősségek támogatása céljából, a fenntartható termelés és fogyasztás megvalósítása érdekében.

a szakpolitika koherenciája és kormányzás

Az Európai Unió összes szakpolitikája közötti koherencia előmozdítása, valamint a helyi, regionális, nemzeti és globális szintű intézkedések között ezek fenntartható fejlődéshez történő hozzájárulásának növelése céljából.

szakpolitikai integráció

A gazdasági, szociális és környezeti megfontolások integrálásának előmozdítása annak érdekében, hogy azok koherensek legyenek és kölcsönösen erősítsék egymást a jobb

szabályozást célzó eszközök – mint a kiegyensúlyozott hatásvizsgálat – teljes körű alkalmazása, valamint az érdekelt felekkel folytatott konzultációk révén.

a rendelkezésre álló legjobb tudás felhasználása

Annak biztosítása, hogy a szakpolitikákat a rendelkezésre álló legjobb tudás alapján alakítják ki, vizsgálják meg és hajtják végre, valamint hogy azok gazdaságilag megbízhatóak és költséghatékonyak.

az elővigyázatosság elve

Az elővigyázatosságot kell megközelítésként alkalmazni objektív tudományos bizonytalanság esetén az emberi egészség vagy a környezet esetleges károsodásának elkerülése érdekében, továbbá megelőző intézkedést kell hozni.

a szennyező fizessen

Annak biztosítása, hogy az árak tükrözzék a termeléssel és fogyasztással kapcsolatos tevékenységek valós költségeit a társadalom számára, valamint hogy a szennyező fizesse meg azt a kárt, amelyet az emberi egészség és a környezet számára okozott.

2. MELLÉKLET

CÉLKITŰZÉSEK, CÉLOK, SZAKPOLITIKÁK ÉS INTÉZKEDÉSEK – ELŐREHALADÁS A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSRE VONATKOZÓ STRATÉGIÁVAL KAPCSOLATOSAN

Ez a melléklet néhány kulcsfontosságú EU-stratégiát, cselekvési tervet és más kezdeményezést tartalmaz, melyek a fenntartható fejlődést támogatják. Hivatkozás történik a működési célkitűzésekre és célokra, ha vannak ilyenek. Emellett számos tagállam alakította ki saját fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégiáját és intézkedési tervét. A tagállamok sok területen igazából a legalkalmasabb helyzetben vannak a változás megvalósítására. Az EU támogathatja és kiegészítheti a tagállamok intézkedéseit, megkönnyítheti a bevált gyakorlat cseréjét és fókuszpontként tevékenykedhet az előrehaladás felülvizsgálata és további intézkedések elősegítése érdekében.

A fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégia biztosítja a stratégiai politikai keretet a legfontosabb nem fenntartható tendenciák legjobb kezeléséhez. E keret lényeges eleme a tendenciák közötti kapcsolódás. Számos kapcsolódás van az alapidokumentumban meghatározott kulcsfontosságú prioritások között. Ennek nyilvánvaló példája az, hogy a megújuló energia felhasználásának növelésével az éghajlatváltozás ellen is küzdünk. Ehhez hasonló módon a földhasználat javításával, a közlekedés fenntarthatóbbá tételével és az energiamodellek megváltoztatásával a biológiai sokféleséget védjük. A különféle stratégiákat és intézkedési terveket tehát nem lehet elszigetelten kezelni. Ezek mindegyike hozzájárul a maga módján a problémák megoldásához egyéb területeken. Fontos, hogy alaposan megértsük a kapcsolódásokat és hogy olyan politikai válaszokat alakítsanak ki, melyek különféle szempontokat integrálnak annak érdekében, hogy minden fél számára előnyös helyzeteket érjenek el. A tendenciák közötti kapcsolódások területén további fejlesztésre van szükség. A Bizottság felméri valamennyi fontosabb új politikai kezdeményezésének hatását.

1. AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS KEZELÉSE

Átfogó célkitűzés

Az éghajlatváltozás és a társadalomra gyakorolt hatásának korlátozása

Működési célkitűzések és célok:

- 2005 márciusában az Európai Tanács újra megerősítette arra vonatkozó célkitűzését, hogy **a földfelszín átlagos globális hőmérséklete legfeljebb 2°C-kal emelkedjen** az iparosodást megelőző szintekhez képest¹⁰ és hogy ezért a 550 ppm CO₂-nál alacsonyabb koncentrációs szintek jelentik a vezérfonalat a globális korlátozási és csökkentési erőfeszítések során
- A 15 tagú EU tagállamai és a 25 tagú EU legtöbb tagállama kötelezettséget vállalt a Kiotói Jegyzőkönyv szerint az üvegházhatást okozó gázoknak bizonyos mértékű csökkentésére 2008–2012-re. **A 15 tagú EU célkitűzése 8%-os kibocsátáscsökkentést jelent az 1990. évi szintekhez képest**
- A 2005. márciusi Európai Tanács egyetértésével e végső cél érdekében az EU, más érdekelttel együtt, feltárja **az üvegházhatást okozó gázok szükséges kibocsátáscsökkentésének eléréséhez** szükséges stratégiákat és e háttérben mérlegeli a fejlett országok csoportja számára a csökkentési módoknak a Kiotói Jegyzőkönyvben előírt alapmértékhez képest történő 15–30%-os csökkentését 2020-ra

A kulcsfontosságú intézkedések példái: aktuális és tervezett

- Az EU éghajlat-változási fejlesztése a 2012-t követő világban. 2005 februárjában elfogadott közlemény, COM (2005) 35 végleges.
http://europa.eu.int/comm/environment/climat/future_action.htm
- Az Európai Éghajlat-változási Program (ECCP) második szakasza. 2005 októberében indították el.
<http://europa.eu.int/comm/environment/climat/eccp.htm>
- Az EU üvegházhatást okozó gázokra vonatkozó kibocsátáskereskedelmi rendszere, 2005 januárjában fogadták el, 2003/87/EK irányelv.
<http://europa.eu.int/comm/environment/climat/emission.htm>
- 10 éves végrehajtási terv a Globális Földmegfigyelési Rendszerek Rendszeréhez (GEOSS) 2005–2015.
http://europa.eu.int/comm/research/environment/newsanddoc/article_2211_en.htm

¹⁰ Források: IPPC második értékelési jelentés, az 1996. évi tanácsi következtetések, COM(2005) 35 végleges, 3. o., a 2005. márciusi európai tanácsi következtetések

- Zöld könyv az energiahatékonyságról, COM (2005) 265 végleges. 2005 júniusában fogadták el.
http://europa.eu.int/comm/energy/efficiency/doc/2005_06_green_paper_book_en.pdf
- Energiahatékonysági cselekvési terv. Elfogadás várhatóan 2006-ban.
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2000/com2000_0247en01.pdf
- Új és megújuló energiák. Közlemény a 2001/77/EK irányelv végrehajtása alapján a megújuló energiaforrásokból származó villamos energiáról. COM(2005)627.
http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/electricity_en.htm
- Cselekvési terv a biomasszáról. 2005 decemberében fogadták el.
http://europa.eu.int/comm/energy/res/biomass_action_plan/index_en.htm
- Európai kampány a fenntartható energiáról.
<http://www.sustenergy.org/>

2. A JÓ EGÉSZSÉG – A KÖZEGÉSZSÉGÜGY ÖSZTÖNZÉSE

Átfogó célkitűzések

A jó egészség ösztönzése és az egészségügyi kockázatok elleni védelem fejlesztése

Működési célkitűzések és célok:

- Az **egészségügyi veszélyek elleni védelem** fejlesztése a veszélyekre való koordinált módon történő reagálási képesség fejlesztésével
- Az **élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó jogszabályok** további **javítása**, ideértve az élelmiszer-címkézés felülvizsgálatát is
- A **fokozottabb állat-egészségügyi és állatjólléti normák ösztönzésének** további **fejlesztése** az EU-ban és nemzetközi szinten
- Az életvitelből adódó, megelőzhető betegségek növekedésének megállítása **az egészség előmozdítása és megelőzés révén**
- Annak biztosítása, hogy a vegyi anyagokat olyan módon állítják elő, kezelik és használják fel, hogy az **ne jelentsen jelentős fenyegetést az emberi egészségre és a környezetre**, 2020-ig
- A **környezetszennyezésre és a káros egészségi hatásokra vonatkozó tájékoztatás javítása**

A kulcsfontosságú intézkedések példái: aktuális és tervezett

- Általános egészségügyi stratégia az Egészségügyi és Fogyasztói Program nyomon követéseként 2007–2013, COM (2005) 115 végleges.
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/index_en.htm

- Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ, létrehozva 2005-ben a 851/2004/EK rendelet alapján.
http://europa.eu.int/comm/health/ph_overview/strategy/ecdc/ecdc_en.htm
- Stratégia a HIV/AIDS-ről. Elfogadás várhatóan 2005 végén.
[http://europa.eu.int/comm/development/body/theme/human_social/docs/health/Programme%20for%20Action%20\(EN\).pdf#zoom=100](http://europa.eu.int/comm/development/body/theme/human_social/docs/health/Programme%20for%20Action%20(EN).pdf#zoom=100)
http://europa.eu.int/comm/research/health/poverty-diseases/aids_en.html
- Közlemény az influenzajárványra való felkészültségről, COM 2005 (607) végleges.
http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/Influenza/COMM_PDF_COM_2005_06_07_F_EN_ACTE.pdf
- Közlemény a közegészségügyi veszélyekre való általános felkészültség tervezéséről, COM (2005) 605 végleges.
http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/Influenza/COMM_PDF_COM_2005_06_05_F_EN_ACTE.pdf
- Ajánlás a megelőzés és az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések ellenőrzése révén a megbízhatóság javításáról. Elfogadás várhatóan 2006-ban.
http://europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/comm_diseases_cons01_en.htm
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2004/com2004_0301en01.pdf
- Az élelmiszerbiztonságról szóló fehér könyv nyomon követése és végrehajtása, COM (1999) 719.
http://europa.eu.int/comm/food/food/intro/white_paper_en.htm
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/library/pub/pub06_en.pdf
- Állat-egészségügyi stratégia – Közösségi cselekvési terv az állatok védelméről és jóllétéről 2006–2010. Elfogadás 2007-ben.
http://europa.eu.int/comm/food/animal/diseases/strategy/index_en.htm
- Az EU környezeti és egészségügyi cselekvési terve a 2004–2010 időszakra, COM (2004) 416 végleges.
http://europa.eu.int/comm/environment/health/index_en.htm
- A Tanács rendelete a vegyi anyagok nyilvántartásáról, értékeléséről és engedélyezéséről (REACH), COM (2003) 644.
<http://europa.eu.int/comm/environment/chemicals/reach.htm>
http://europa.eu.int/comm/enterprise/reach/index_en.htm

3. A TÁRSADALMI KIREKESZTÉS ELLENI KÜZDELEM ÉS A DEMOGRÁFIAI VÁLTOZÁS KEZELÉSE

Átfogó célkitűzés

Befogadó jellegű társadalom megteremtése

Működési célkitűzések és célok:

- Egyedi EU-célok megállapítása **a szegénység kockázatának kitett** emberek számának 2010-ig történő csökkentésére különös figyelemmel a gyermekek szegénysége csökkentésének szükségességére, az OMC alapján
- A tagállamok támogatása **a szociális védelemnek** a demográfiai előregedésre figyelemmel történő **korszerűsítésére** tett erőfeszítéseikben
- A nők és az idős munkavállalók **munkaerő-piaci részvételének** jelentős **növelése** a megállapított célok alapján, továbbá a migránsok foglalkoztatásának növelése 2010-ig
- Az **EU legális migrációs politikájának** további **fejlesztése**, a migránsok és családjaik integrációjának megerősítésére irányuló politikákkal együtt
- Az **élethosszig tartó tanulás** előmozdítása, illetve az olyan, jelenleg oktatásban vagy képzésben nem részt vevő 18–24 évesek számának felére csökkentése, akik csak a középfokú oktatás alsóbb osztályait végezték el

A tagállamok a főbb szerepvállalók ezen célokkal kapcsolatban a valós eredmények elérése érdekében. Az EU támogathatja és kiegészítheti a tagállami intézkedéseket; az EU elősegítheti a bevált gyakorlat cseréjét és az előrehaladás felülvizsgálata, illetve a további intézkedés ösztönzése területén fókuszpontként szerepelhet. A társadalmi program azokat az EU-intézkedéseket hangsúlyozza, melyek célja a teljes foglalkoztatottság és egy befogadó jellegű társadalom elérése.

A Bizottság és a Tanács¹¹ stratégiát dolgozott ki az előregedő népesség költségvetési hatásának kezelésére, mely szerint a tagállamoknak csökkenteniük kell államadósságuk szintjét az előregedő népesség költségvetési következményeinek megelőzésével, továbbá átfogó munkaerő-piaci reformokat kell végrehajtaniuk, ideértve az adó- és járulékrendszereket is a magasabb foglalkoztatási ráta elérése érdekében, különösen az idős munkavállalók és a nők esetén, emellett a nyugdíjrendszer ambiciózus reformjai szükségesek a közfinanszírozásra gyakorolt nyomás miatt.

A kulcsfontosságú intézkedések példái: aktuális és tervezett

- OMC a társadalmi védelemről és befogadásról. Aktuális.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_protection/index_en.htm
- Közösségi cselekvési program a foglalkoztatásról és a társadalmi szolidaritásról, 'PROGRESS', 2007–2013. Elfogadás 2006-ban.
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/pdf/2004/com2004_0488en01.pdf
- OMC az oktatásról és a képzésről ("Oktatás és Képzés 2010"). Aktuális.
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/pdf/2004/com2004_0488en01.pdf

¹¹ Az Európai Unió Tanácsa (2001), "A közfinanszírozásnak a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz történő hozzájárulása: a minőség és a fenntarthatóság fejlesztése", a Bizottság és a (z Ecofin) Tanács jelentése az Európai Tanácsnak (Stockholm, 2001. március 23. és 24.), 699/01; Európai Bizottság (2000) "Közlemény a közfinanszírozásnak a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz történő hozzájárulásáról: a minőség és a fenntarthatóság fejlesztése", COM(2000)846

- Integrált cselekvési program az élethosszig tartó tanulás területén 2007–2013 (COM (2004) 474). Elfogadás 2006-ban.
http://europa.eu.int/comm/education/programmes/newprog/index_en.html
- Közlemény Európa demográfiai jövőjéről. Elfogadás 2006-ban.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_situation/green_paper_en.html
- Egészségügyi és biztonsági stratégia 2007–2012, közlemény, elfogadás 2006-ban.
http://europa.eu.int/comm/dgs/employment_social/index_en.htm
- A férfiak és nők közötti egyenlőség útiterve, közlemény, elfogadás 2006-ban.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/gender_equality/index_en.html
- Közlemény a megkülönböztetésmentességről és a mindenki előtt nyitva álló egyenlő lehetőségekről, COM (2005) 224 – Európai Év 2007.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/index_en.htm
- A szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelésének európai éve, 2010.
http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_inclusion/index_en.htm
- A strukturális és kohéziós alapok új generációja, elfogadva 2004-ben. COM (2004) 493, COM (2004) 494, COM (2004) 495.
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/2007/index_en.htm
- Javaslat egy Európai Migráció-ellenőrző Központ létrehozásáról. Elfogadás várhatóan 2005-ben.
http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/immigration/doc_immigration_intro_en.htm
- Zöld könyv az Európai Migrációs Hálózat jövőjéről, COM (2005) 606. Elfogadás 2005-ben.
<http://www.european-migration-network.org/>
- A „Közös integrációs program: a harmadik országból származó állampolgárok Európai Unióban történő integrációjának kerete” című közlemény nyomon követése, COM (2005) 389 végleges.
http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/inti/funding_inti_en.htm
http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0389en01.pdf
- Cselekvési terv az emberkereskedelem ellen. Elfogadás 2005 végén.
http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/crime/trafficking/fsj_crime_human_trafficking_en.htm

4. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK JOBB KEZELÉSE

Átfogó célkitűzés

A Föld azon képességének védelme, hogy az életet sokféleségében támogassa, a bolygó természeti erőforrásai korlátainak tiszteletben tartása, illetve a fenntartható termelés és

fogyasztás előmozdítása a gazdasági növekedés és a környezet károsodása közötti kapcsolat megszakítására.

Működési célkitűzések és célok:

- **Az erőforrások produktivitásának javítása:** többet kihozni az egyes felhasznált erőforrásokból, továbbá csökkenteni a környezeti károkat (ártalmas kibocsátások a levegőbe, vízbe, talajba, továbbá a föld és más erőforrások túlzott kihasználása), melyeket az egyes erőforrások okoznak
- **A megújuló természeti erőforrásokkal,** úgymint a halászattal, a biológiai sokféleséggel, az erdőkkel, a vízzel, a levegővel, a talajjal és az éghajlattal való gazdálkodás javítása és túlzott kihasználásuk elkerülése, a károsodott tengeri ökoszisztemek helyreállítása 2015-ig a Fenntartható Fejlődésről Szóló Világtalálkozón (WSSD) elfogadott Johannesburgi Végrehajtási Tervvel összhangban, ideértve 2015-ig a **halászati ágazat maximális fenntartható hozamának** elérését is
- **Az EU energiafogyasztásának** 2020-ig történő **csökkentésének lehetőségei,** az energiafogyasztás megtakarításainak 20%-osra becsült költséghatékony potenciálja figyelembe vételével. A Bizottság vitát indít minderről
- A energiafogyasztás 12%-a megújuló forrásokból 2010-re
- A 25 tagú EU **villamosenergia-fogyasztásának** 21%-a **megújuló forrásokból** 2010-re. Ez az alapja a nemzeti indikatív célkitűzéseknek
- Az EU-ban a **biológiai sokféleség elvesztésének megállítása** 2010-re, és a biológiai sokféleség világszintű arányának jelentős csökkentéséhez való hozzájárulás 2010-ig
- **A Natura 2000 végrehajtása és irányítása:** 2006-ig elfogadott helyek (tengeri helyek esetében 2010-ig); kijelölt és hatékonyan irányított helyek 2010-ig (tengeri helyek esetében 2010-ig)
- **A technológiai fejlődés hasznosítása** a gazdasági növekedés és a környezetre nehezedő nyomás közötti kapcsolat megszüntetése érdekében

A kulcsfontosságú intézkedések példái: aktuális és tervezett

- Környezeti technológiai cselekvési terv (ETAP), COM (2004) 38 végleges. Az alapvető termékek esetében a tagállamokkal és a legfontosabb érdekelttel együtt 2007-ig meg kell határozni a környezetvédelem szempontjából jelentős teljesítménybeli célok kialakításának feltételeit.
<http://europa.eu.int/comm/environment/etap/>
<http://europa.eu.int/comm/environment/docum/9842sm.htm>
- Cselekvési terv a fenntartható fejlődésért és fogyasztásért. Elfogadás várhatóan 2007-ben.
http://europa.eu.int/comm/environment/index_en.htm
- Tematikus stratégia az erőforrások fenntartható használatáról. Elfogadás 2005 decemberében.
<http://europa.eu.int/comm/environment/natres/>

- Tematikus stratégia a megelőzésről és a hulladék újrahasznosításáról. Elfogadás 2005 decemberében.
<http://europa.eu.int/comm/environment/waste/strategy.htm>
- Integrált Termékpolitika (IPP), a COM (2003) 302 nyomon követése.
<http://europa.eu.int/comm/environment/ipp/home.htm>
- A közbeszerzés környezettudatos tétele a tagállamok közreműködésével – ideértve a 2005 végén esedékes, a tiszta és energiahatékony járművek közbeszerzéséről szóló irányelvjavaslatot is – oly módon, hogy a környezettudatos közbeszerzés 2007-re más fő termékcsoportokra vonatkozóan is megkapja a leghatékonyabb támogatást.
<http://europa.eu.int/comm/environment/gpp/index.htm>
- Vidékfejlesztési Stratégiai Iránymutatások, stratégiai iránymutatások, nemzeti stratégiák és vidékfejlesztési programok a 2007–2013 időszakra, COM (2005) 304. Elfogadták 2005.
http://europa.eu.int/comm/agriculture/capreform/rdguidelines/index_en.htm
- Tematikus stratégia a talajról. Elfogadás várhatóan 2006-ban.
<http://europa.eu.int/comm/environment/waste/strategy.htm>
<http://europa.eu.int/comm/environment/soil/>
- Tematikus stratégia a légszennyezésről, COM (2005) 446 végleges. Elfogadás 2005 szeptemberében.
<http://europa.eu.int/comm/environment/air/cafe/>
- A tengeri környezet védelme, ideértve a tengeri környezet védelméről és megőrzéséről szóló tematikus stratégiát és más intézkedéseket. Elfogadás 2005-ben.
<http://europa.eu.int/comm/environment/water/marine.htm>
- Az EU vízügyi kerethatározata – Európa integrált folyómedence-gazdálkodása, a 2000/60/EK irányelv végrehajtása.
http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/index_en.html
- Európai Stratégia a Biológiai Sokféleségről. Elfogadás 1998-ban. Közlemény a biológiai sokféleségről szóló stratégiáról, elfogadás 2006-ban.
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/natura_2000_network/managing_natura_2000/index_en.htm
- Többoldalú környezeti megállapodások végrehajtása. Aktuális.
http://europa.eu.int/comm/environment/international_issues/agreements_en.htm
- Zöld könyv a tengeri kérdésekről. Elfogadás várhatóan 2006 elején.
http://europa.eu.int/comm/fisheries/maritime/index_en.htm
- Zöld Diplomáciai Hálózat. Aktuális.
http://europa.eu.int/comm/external_relations/env/
- Az EU erdészeti cselekvési terve. Elfogadás várhatóan 2006-ban.
http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

5. A KÖZLEKEDÉS FENNTARTHATÓBBÁ TÉTELE

Átfogó célkitűzés

Annak biztosítása, hogy közlekedési rendszereink megfeleljenek a társadalom gazdasági és társadalmi szükségleteinek, egyúttal az ezek által a gazdaságra, a társadalomra és a környezetre gyakorolt nemkívánatos hatások minimalizálása.

Működési célkitűzések és célok:

- A közlekedési **igények kezelésének** javítása a közlekedés növekedésével járó negatív hatások csökkentése érdekében
- A közlekedés energiafelhasználása fenntartható szintjének elérése összhangban más ágazatokkal, illetve **az üvegházhatást okozó gázok közlekedésből adódó kibocsátásának** arányosan nagyobb mértékű **csökkentése** a közlekedés energiafelhasználásához képest
- A közlekedésből adódó **szennyezőanyag-kibocsátások csökkentése** olyan szintre, ahol minimalizálhatók az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt hatások
- Annak biztosítása, hogy az átlagos új autóállomány **2008/09-re 140 g/km, 2012-re pedig 120 g/km CO₂-kibocsátást ér** az integrált politikai megközelítés keretében.
- Könnyű szállítójárművek esetében az **Euro V kibocsátási szabványok bevezetésének** elérése, nehézgépjárművek esetében pedig az Euro VI bevezetése
- 2010-re annak biztosítása, hogy a közlekedési üzemanyag 5,75 %-a **bioüzemanyag**
- A **közlekedésből származó zaj** csökkentése mind a kibocsátás forrásánál, mind olyan enyhítő intézkedésekkel, melyek biztosítják, hogy az átfogó kitettségi szintek minimalizálják az egészségre gyakorolt hatásokat
- A **közúti biztonság** javítása a közúti infrastruktúra fejlesztésével, a közúthasználók felelősebb magatartásra való ösztönzésével és a gépjárművek biztonságosabbá tételével
- 2010-re a **közúti közlekedés miatti halálesetek számának felére csökkentése** a 2000. évi adatokhoz képest
- 2010-re az EU **tömegközlekedési** szolgáltatásaira vonatkozó EU-keret korszerűsítése a hatékonyság és a jobb teljesítmény ösztönzése érdekében

A kulcsfontosságú intézkedések példái: aktuális és tervezett

- Az „Európai közlekedési politika 2010-ben: elérkezett az idő a döntésre” című fehér könyv és annak időközi felülvizsgálata, COM (2001) 370.
http://europa.eu.int/comm/energy_transport/library/lb_texte_complet_en.pdf
- Az EU könnyű szállítójárművek CO₂-kibocsátásaira vonatkozó stratégiája. Közlemény a felülvizsgált stratégiáról, elfogadás 2006 szeptemberében.
http://europa.eu.int/comm/environment/co2/co2_home.htm

- A közlekedési ágazatban a bio-üzemanyagok, illetve más megújuló üzemanyagok használatának előmozdításáról, 2003/30/EK irányelv.
http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/biofuels_en.htm
http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/doc/biofuels/en_végleges.pdf
- Tiszta városi közlekedés. Civitas II elindítva 2005 elején.
http://europa.eu.int/comm/energy_transport/en/cut_en.html
<http://www.civitas-initiative.org/main.phtml?lan=en>
- Tematikus stratégia a városi környezetről. Elfogadás 2006 januárjában – ideértve egy fenntartható városi közlekedési tervekre vonatkozó intézkedést is.
http://europa.eu.int/comm/environment/urban/home_en.htm
- A közlekedési infrastruktúrával kapcsolatos díjszabás.
http://europa.eu.int/comm/transport/infr-charging/charging_en.html
- Harmadik vasúti csomag a vasút vonzóbbá tételéről, elfogadás 2004-ben, ideértve a COM (2004) 140 véglegest.
http://europa.eu.int/comm/transport/rail/package2003/new_en.htm

6. A GLOBÁLIS SZEGÉNYSÉG ELLENI KÜZDELEM ÉS A FEJLŐDÉS ÖSZTÖNZÉSE

Átfogó célkitűzések

A fenntartható fejlődés világszerte történő aktív előmozdítása és annak biztosítása, hogy az Európai Unió belső és külső politikái összhangban állnak a globális fenntartható fejlődéssel és nemzetközi kötelezettségvállalásaival

Működési célkitűzések és célok:

Az EU végrehajtja a fenntartható fejlődés azon nemzetközi keretében tett kötelezettségvállalásait, melynek alapkövei a fenntartható fejlődésről szóló világtalálkozó (Johannesburg), a Monterrey-i Konszenzus, a Millenniumi Felülvizsgálati Csúcstalálkozó és a világtalálkozó eredménye.

Az EU 2015-re jelentősen hozzájárul a Millenniumi Fejlesztési Célokhoz. Ezek az alábbiak:

- **A szélsőséges szegénység és éhezés megszüntetése**
 - A napi kevesebb mint egy dollárból élők arányának felére csökkentése
 - Az éhezők arányának felére csökkentése
- **Az általános alapkív oktatás biztosítása**
 - Annak biztosítása, hogy minden fiú és lány befejezi általános iskolai tanulmányait
- **A nemek közötti egyenlőség ösztönzése és a nők támogatása**

- A nemek közötti egyenlőtlenség megszüntetése az alap- és középfokú oktatásban, lehetőleg 2005-ig, minden más szinten pedig 2015-ig
- **A gyermekhalandóság csökkentése**
 - Az öt év alatti gyermekek körében a halálozási arány kétharmadával történő csökkentése
- **Az anyák egészségének javítása**
 - Az anyák halálozási arányának háromnegyedével történő csökkentése
- **A HIV/AIDS, a malária és más betegségek elleni küzdelem**
 - A HIV/AIDS terjedésének megállítása és a folyamat megfordításának megkezdése
 - A malária és más főbb betegségek előfordulásainak megállítása és a folyamat megfordításának megkezdése
- **A környezeti fenntarthatóság biztosítása**
 - A fenntartható fejlődés elveinek az országok politikáiba és programjaiban történő integrálása; a környezeti források elvesztésének megfordítása
 - A biztonságos ivóvízhez való fenntartható hozzáférést nélkülözők arányának felére csökkentése
 - 2020-ra legalább 100 millió nyomornegyedben élő életkörülményeinek jelentős mértékű javítása
- **Globális partnerség kialakítása a fejlesztés érdekében, ideértve egy nyitott kereskedelmi és finanszírozási rendszer további fejlesztését**

Mindezek elérése érdekében az EU különösen:

1) **növeli a támogatások mértékét**; 2) **javítja az általa nyújtott támogatás minőségét, koherenciáját és hatékonyságát**; 3) **végrehajtja az EU afrikai stratégiáját**; 4) **ösztönzi a konfliktusmegelőzést**; 5) **végrehajtja az EU fejlesztési politikáját** – a fejlesztésről szóló európai konszenzust; 6) **biztosítja a Dohai Fejlesztési Program sikeres teljesítését** és annak a millenniumi fejlesztési célokhoz való hozzájárulását, illetve a fenntartható fejlődést, 7) **végrehajtja a GSP Plust**, 8) **biztosítja, hogy regionális és kétoldalú kereskedelmi megállapodásai hozzájárulnak a fenntartható fejlődéshez**, 9) **támogatja a globális fenntartható fejlődést**

Intézkedések: aktuális és tervezett

- A millenniumi fejlesztési célok elérése felé történő haladás felgyorsítása, COM (2005) 132.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/communications_en.htm
- Az EU afrikai stratégiája, COM (2005) 489.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/eu_strategy_for_africa_12_10_2005_en.pdf#zoom=100
- A fejlesztés finanszírozása és a támogatások hatékonysága, COM (2005) 133.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/communication_133_en.pdf
- A fejlesztés politikai koherenciája, COM (2005) 134.
http://europa.eu.int/comm/development/body/communications/docs/communication_134_en.pdf
- Az Általános Ügyek és a Külkapcsolatok Tanácsának (GAERC) következtetései: az Európai Unió "Az európai konszenzus" című fejlesztéspolitikája, a COM (2005) 311 közlemény alapján.
http://europa.eu.int/comm/development/body/development_policy_statement/index_en
- A Dohai Fejlesztési Program. Aktuális.
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/newround/doha_da/index_en.htm
- Kétoldalú és regionális kereskedelmi megállapodások (például az AKCS-országokkal kötött gazdasági partnerségi megállapodások). Aktuális.
http://europa.eu.int/comm/development/body/cotonou/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/bilateral/index_en.htm
- A globalizáció kihasználása – Intézkedések.
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/sia/index_en.htm
http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/csr/index_en.htm
- Az EU-nak a fenntartható fejlődésről szóló világtalálkozón tett kötelezettségvállalásai végrehajtása, az EU vízügyi kezdeményezése, az EU energiakezdeményezése, 10 éves végrehajtási terv a nemzetközi fenntartható termelési és fogyasztási gyakorlatról. Aktuális.
http://europa.eu.int/comm/environment/wssd/index_en.html

Az EU nemzetközi programja a HIV/AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni intézkedésről,
2007, COM (2004) 726.
http://europa.eu.int/comm/development/body/theme/human_social/pol_health3_en.htm

3. MELLÉKLET

AZ EU FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI STRATÉGIÁJÁNAK 2005. ÉVI FELÜLVIZSGÁLATA:

kiinduló áttekintés és jövőbeli irányvonalak

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCS ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENT FELÉ {COM(2005) 37}

Előszó

A fenntartható fejlődés az Európai Unió alapvető célkitűzése, azonban egyúttal olyan globális kihívás is, amellyel partnereinknek az egész világon szembe kell nézniük. A jelenség olyan kérdéseket vet fel, hogy miként egyeztethető össze a gazdasági fejlődés, a társadalmi kohézió, észak és dél egyenlősége, valamint a környezetvédelem. Jelentőségét az EU-Szerződésbe, valamint az Alkotmányba való belefoglalása is tükrözi, ami az Uniót egy olyan kihívás elé állítja, miszerint az „Unió Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely olyan kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul”.

A gyors demográfiai változásoknak köszönhetően az elkövetkező évtizedek hatalmas és egyre növekvő nyomást jelentenek a világ erőforrásaira, az éghajlatváltozás vonatkozásában az időjárásra, a természeti erőforrásokra, a biológiai sokféleségre, illetve az észak és dél közötti jóléti szakadéokra. Még ma meg kell tennünk a megfelelő lépéseket, ha a holnap számára meg akarjuk őrizni a gazdaság, társadalom és környezet kényes egyensúlyát, amely meghatározza létünket a Földön.

Európa jövőjét csakis ebben a globális összefüggésrendszerben szabad vizsgálni. Az EU eddig is jelentős erőfeszítéseket tett a fenntartható fejlődés belföldön és világszerte történő támogatása érdekében. Megelőző megközelítést alkalmazva az EU a környezetvédelem és a társadalmi kohézió szükségleteit innovációs, növekedési és munkahelyteremtő lehetőségekké alakíthatja át. A fenntartható fejlődés stratégia (FFS) felülvizsgálatának segítségével felidézzük kötelezettségvállalásainkat, hogy gazdaságaink és társadalmaink szükséges szerkezeti változásait jobban meg tudjuk határozni, és előremutató tervet dolgozunk ki annak érdekében, hogy e változási folyamatot mindenki számára jobb életminőséget biztosító irányba kormányozzuk.

Annak érdekében, hogy meg tudjunk felelni e kihívásnak, az Unió részéről összehangolt intézkedésekre és hatékony irányításra van szükség, az olyan megoldások átgondolása céljából, amelyek Európa és a világ lakosai számára tartós eredményt hoznak.

Ezért az új évezred elején az Európai Unió nagyszabású, változásra irányuló napirendet tűzött maga elé annak biztosítása érdekében, hogy végre szembenézzünk a nem fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti tendenciákkal. A fokozottan dinamikus és versenyképes, tudásalapú gazdaság létrehozása érdekében 2000-ben a lisszaboni stratégia céltudatos ütemtervet fogalmazott meg a gazdasági és szociális reformok vonatkozásában. A fenntartható fejlődés átfogó stratégiájának végrehajtása 2001-ben, a göteborgi Európai Tanácson vette kezdetét, amelynek külpolitikai vonatkozásait 2002-ben Barcelonában határozták meg, a 2002 nyarán megrendezésre került ENSZ fenntartható fejlődés világszintű csúcstalálkozót megelőzően. E lépések következményeként a kötelezettségvállalások teljesítése érdekében fontos határozatokat és intézkedéseket fogadtak el. Mindezek ellenére azonban nem tapasztalható elegendő előrehaladás; a nem fenntartható tendenciák visszafordulásának kezdete még várat magára, és továbbra is igen magas a nemzetközi szintű kockázat.

Az új Bizottság és az új Európai Parlament párhuzamos hivatalba lépése megfelelő alkalmat szolgáltat az előrelépés értékelésére és a változás ütemének fokozására irányuló törekvésekre.

Az első lépéseket már megtettük. A Bizottság javaslatot tesz az Unió következő öt évre szóló stratégiai célkitűzéseire, s megerősítette a fenntartható fejlődéssel szembeni elkötelezettségét. Nemrégiben tett javaslatot a lisszaboni stratégia félidős értékelésére, annak érdekében, hogy az újragondolt lisszaboni menetrend növekedést serkentsen és munkahelyeket teremtsen – ez lehetővé teszi számunkra átfogó társadalmi és környezeti céljaink dinamikusabb gazdasági lendülettel való megvalósítását. Ekképpen a lisszaboni stratégia továbbra is nélkülözhetetlen eleme a Szerződésben meghatározott, a fenntartható fejlődést célzó átfogó célkitűzésnek: a jelen és a jövő generációinak jólétét és életkörülményeit fenntartható módon javítani. A Bizottság a félidős értékelésben a következőket erősítette meg: *"Mind a lisszaboni, mind a fenntartható fejlődés stratégia hozzájárul e cél megvalósításához. Azáltal, hogy egymást kölcsönösen erősítik, egymást kiegészítő intézkedéseket tűznek ki célul, különböző eszközöket alkalmaznak és eredményeiket eltérő időbeli távlatokban érik el."*

A lisszaboni stratégia felülvizsgálatát továbbá egy, a Bizottság által szintén jelenleg kezdeményezett, aktualizált Európai Szociális Menetrend egészíti ki. E menetrend kidolgozza azokat a szakpolitikákat, amelyek segítséget nyújtanak egy összetartóbb Európa, valamint a nem fenntartható tendenciákkal szemben tanúsított társadalmi modellünk további fejlődésének biztosításában. Ilyen módon szociális menetrendünk saját jogán járul hozzá a fenntartható fejlődés céljának eléréséhez.

E közlemény képviseli a Bizottság első lépését a fenntartható fejlődés stratégia 2005. évi felülvizsgálatát illetően. Ez a jelentés előzetesen összegzi a 2001 óta elért előrehaladást és a jövő vonatkozásában felvázol számos irányvonalat, amelyek meghatározzák a fenntartható fejlődés stratégia felülvizsgálatát, amelyet az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz egy külön közleményben nyújt be egy későbbi időpontban ez év folyamán. E közlemény alapját az elmúlt évről szóló eszmecsere képezi, beleértve az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság múlt év áprilisi véleményét és a múlt év októberében a Bizottság által kezdeményezett nyilvános konzultáció eredményét¹².

¹²

E tevékenységek eredményeinek részletesebb összefoglalóját a SEC(2005) 225 bizottsági személyzeti munkadokumentum 1. és 2. része tartalmazza. A konzultáció eredményeit tartalmazó teljes bizottsági jelentés rövidesen hozzáférhető lesz a következő címen: http://europa.eu.int/comm/sustainable/pages/review_en.htm.

Az Európai Unió átfogó, hosszú távú elképzeléssel rendelkezik jövőjét illetően. Hiszünk dinamikus európai modellünk erejében és az értékekben, amelyeken nyugszik. Biztosítani fogjuk, hogy a jelen és a jövő nemzedékek ki tudják elégíteni szükségleteiket. Ez az alapvető célkitűzés áthatja valamennyi uniós politikát. A fenntartható fejlődés azonnali cselekvést igényel. Az Európai Unió rendelkezik a változtatáshoz szükséges képességekkel, ismeretekkel és alkotóerővel. Az európaiak és a világ minden más polgára számíthat az Unió elkötelezettségére, hogy fenntartható jövőt biztosítson mindannyiunk számára.

I. rész: Fenntartható fejlődés — mi forog kockán?

1. BEVEZETÉS

A **fenntartható fejlődés** — vagyis a jelen nemzedék szükségleteinek kielégítése anélkül, hogy azzal tönkretennénk a jövő nemzedékek lehetőségét arra, hogy kielégítsék majdani szükségleteiket — az Európai Unióról szóló szerződés¹³ és az Alkotmány alapvető célkitűzése. Átfogó koncepció, amely minden uniós politikára, intézkedésre és stratégiára hatással van és amely megköveteli, hogy a gazdasági, környezetvédelmi és szociális politikákat egymást kölcsönösen erősítő módon alakítsák ki és hajtsák végre.

Egy gyorsuló ütemben globalizálódó világban egyértelmű politikai elkötelezettség szükséges a **dinamikus európai modell** jelenlegi és jövőbeni előmozdításához. A Bizottság szilárdan elkötelezett a fenntartható fejlődés iránt és pozitív napirendet kíván kialakítani a változás érdekében. Jövünk Európában és a világban távlati elképzelést és a szakpolitikák széles körét átfogó intézkedéseket igényel. A Bizottság meg van győződve róla, hogy fokoznunk kell a prosperitást, a szolidaritást és a biztonságot annak érdekében, hogy jobb életminőséget biztosítsunk magunknak és az eljövendő nemzedékeknek. Több növekedésre, munkahelyre, tisztább és egészségesebb környezetre van szükségünk. Összetartóbb társadalom kell, ahol a prosperitás és a lehetőségek az Európai Unió egész területén és azon túl is elérhetők. Több újításra, kutatásra és oktatásra van szükségünk. Meg kell felelnünk globális felelősségvállalásainknak és teljesítenünk kell globális kötelezettségvállalásainkat. Jövőbeni prosperitásunk és életminőségünk attól függ, képesek és hajlandók vagyunk-e változtatni termelési és fogyasztási szokásainkon és elkülöníteni a gazdasági növekedést a környezetrombolástól.

Az e kérdéseket érintő intézkedések nem korlátozódhatnak csupán az Unióra. A fenntarthatóság továbbra is globális kihívást jelent. Ezért alapvető fontossággal bír, hogy az európai irányítást párhuzamos belső és külső irányvonalakkal valósítsuk meg. Mindez összeegyeztetett megközelítést tesz szükségessé és tükrözi azt, hogy a globalizáció és a problémák fokozódó összefüggése miatt az EU csak akkor képes teljes mértékben megvalósítani legfontosabb belső prioritásait, ha ugyanakkor a globális szinten is sikerrel jár. Hasonlóképpen, az EU azon képessége, hogy globális kötelezettségvállalásait valamennyi politikájában tükrözze, meghatározó jelentőséggel bír, ha tettekre akarja váltani a szavakat, fenntartva hitelességét mint a fenntartható fejlődés vezető ereje a világban.

Noha a jelenlegi Bizottság mandátuma 2009 végéig tart, egyértelműen köteles a politikák kialakítását illetően e dátumon túl tekinteni. Ha el akarjuk érni a jövőre vonatkozó céljainkat, nem szabad holnapig várnunk, azonnal kell cselekednünk. A távlati elképzelések megvalósítása azonnali, konkrét célkitűzéseket kíván, amelyek a megfelelő irányba állítják a hosszú távú tendenciákat és a kitűzött célok eléréséhez szükséges mechanizmusokat. A jelenlegi Bizottság máris megerősítette legfontosabb stratégiai célkitűzései, a prosperitás, a szolidaritás és a biztonság jelentőségét a fenntartható fejlődést illetően¹⁴.

¹³ Az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke.

¹⁴ COM(2005) 12., 2005.1.26.: „Stratégiai célkitűzések 2005-2009 — Európa 2010: Partnerség az európai megújulásért: prosperitás, szolidaritás és biztonság”.

Az EU először 2001 júniusában fejezte ki elkötelezettségét a fenntartható fejlődés iránt. Az Európai Tanács **göteborgi** ülésén a Bizottság közleménye alapján fogadták el a fenntartható fejlődés stratégiát (FFS). 2002-ben a Bizottság egy második közleményt is nyilvánosságra hozott,¹⁵ amely a fenntartható fejlődés külpolitikai dimenzióira vonatkozott. Az Európai Tanács ezt **Barcelonában** hagyta jóvá. Ezek a szövegek képezik az alapját az EU átfogó fenntartható fejlődés stratégiájának. A Bizottság vállalta, hogy felülvizsgálja a stratégiát minden új Bizottság hivatali idejének a kezdetekor. Erre 2005 folyamán kerül majd sor az elmúlt négy év tapasztalatai alapján.

A felülvizsgált fenntartható fejlődés stratégia szükségszerűen tágabb megközelítést fog alkalmazni, amely rávilágít azokra a gazdaságban szükséges szerkezeti változásokra, amelyek a fenntarthatóbb termelési és fogyasztási minták felé történő elmozduláshoz és a nem fenntartható tendenciák felszámolásához szükségesek. A politikai döntéshozatalra vonatkozó új megközelítés további erősítésével a felülvizsgált stratégia megerősíti majd három dimenziójú megközelítési módját és biztosítani fogja a fenntartható fejlődés külső szempontjainak teljes integrációját és megerősítését. Továbbá megerősíti a 2007–2013 közötti pénzügyi tervre vonatkozó javaslatban tett kötelezettségvállalást, amely szerint az EU politikáinak vezérelve a fenntartható fejlődés lesz.

2. AZ EURÓPAI UNIÓ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSRE VONATKOZÓ MEGKÖZELÍTÉSE

A fenntartható fejlődés stratégia a következő elemekből áll:

Először, **átfogó képet ad arról, mi a fenntarthatóság**. A stratégia alapvető üzenete, hogy a fenntarthatóság gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi dimenzióinak végső soron kéz a kézben kell haladniuk, és egymást kölcsönösen erősíteniük kell. *„A fenntartható fejlődés pozitív távlati képet nyújt az Európai Uniónak egy olyan társadalomról, amely virágzóbb és igazságosabb, és amely tisztább, biztonságosabb és egészségesebb környezetet ígér — olyan társadalmat, amely jobb életminőséget nyújt nekünk, gyermekeinknek és unokáinknak.”*¹⁶ Elengedhetetlen a fenntartható fejlődés e három pillére fontosságának és összefüggéseinek megértése.

A stratégia második és vitathatóan a leginkább nagyratörő része **a politikai döntéshozatal módját** kívánja javítani, a politikai koherenciára és arra összpontosítva, hogy felhívja a figyelmet az ellentmondó célkitűzések között létrehozható kompromisszumokra, hogy ezáltal megalapozott politikai döntések születhessenek. Ez a döntések összes hatásának alapos vizsgálatát tételezi fel – beleértve az intézkedés elmaradásának lehetőségét is – nevezetesen a korai hatásvizsgálatot és azt, hogy az árak helyes kialakításával a megfelelő jelzéseket küldjük a piacnak. Azt is megköveteli, hogy az EU politikai döntéshozói figyelembe vegyék a globális összefüggéseket és aktívan mozdítsák elő a bel- és külpolitikák összhangját. Továbbá a tudományba és a technikába történő beruházásokat is ösztönzi, hogy támogassa a fenntartható fejlődéshez szükséges változtatásokat. A politikai döntéshozatal új megközelítése végül a kommunikáció javítását, valamint a polgárok és a vállalkozások mozgósítását is megköveteli.

¹⁵ COM(2002) 82., 2002.2.13.: „A fenntartható fejlődést célzó globális partnerség felé”.

¹⁶ COM(2001) 264., „Fenntartható Európát egy jobb világ érdekében: az Európai Unió fenntartható fejlődés stratégiája”, 2. o.

Harmadszor, korlátozott számú olyan tendenciával is foglalkozik, amelyek **egyértelműen nem fenntarthatók**, úgy mint az éghajlatváltozás és az energiafelhasználás, a közegészségügy, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés veszélyforrásai, a társadalmak elöregedése, a természeti kincsekkel való gazdálkodás, a talajhasználat és a közlekedés.

Végül, a globális dimenzió a nemzetközi célokra is kiterjed és azokra a kiemelt célkitűzésekre összpontosít, melyet az EU hozzájárulásaként határoztak meg a fenntartható fejlődés világszintű csúcstalálkozóján (WSSD). Ezek a globalizációval, a fenntartható fejlődés érdekében történő kereskedelemmel, a szegénység elleni küzdelemmel, a társadalmi fejlődéssel, a természeti és környezeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodással, az Európai Unió politikái koherenciájának javításával, minden szinten jobb kormányzati módszerekkel és a fenntartható fejlődés finanszírozásával foglalkoznak.

3. MIÉRT VAN SZÜKSÉG FELÜLVIZSGÁLATRA?

A Bizottság elkötelezett az iránt, hogy minden új Bizottság mandátumának kezdetén felülvizsgálja a stratégiát. A két legutóbbi, 2004. júniusi és novemberi Európai Tanács mindezt örömmel fogadta. Ezenkívül több olyan fejlemény is történt, amelyek még inkább indokoltá teszik a felülvizsgálatot ebben az időpontban:

a nem fenntartható tendenciák rosszabbra fordulása, nevezetesen a természeti erőforrásokra, a biológiai sokféleségre és az éghajlatra gyakorolt fokozódó nyomás, a szívósan fennálló egyenlőtlenség és szegénység, valamint a népesség elöregedéséből eredő, fokozódó gazdasági és társadalmi problémák;

Európa nem kielégítő gazdasági teljesítménye, amelyet a folytatódó globalizáció és az újonnan iparosodott országok, úgy mint Kína, India és Brazília felemelkedése által előidézett, versenyre gyakorolt nyomás kísér, és a gazdasági verseny fokozódását és a nemzeti termelési struktúrák lehetséges változását jelenti, amelyek a fenntartható fejlődésre globális szinten gyakorolnak hatást;

fokozott végrehajtási erőfeszítéseket kell társítani azokhoz az új, nemzetközi vállalásokhoz és tárgyalásokhoz, amelyek mind hozzájárulhatnak a globális fenntartható fejlődéshez (úgy mint a WTO Dohai Fejlesztési Programterve, a WSSD-n jóváhagyott Johannesburgi Végrehajtási Terv, a monterrey-i kötelezettségvállalások a fejlődés finanszírozására vonatkozóan és a Millenniumi Fejlesztési Célok);

az új, biztonságot fenyegető jelenségek, úgy mint a terrorizmus (a 2001. szeptember 11-i és a 2004. március 11-i támadások), a természeti katasztrófák (áradások), az egészségügyi válsághelyzetek (pl. a SARS) felkeltették a sebezhetőség közvetlenebb érzetét. Mind többen ébrednek annak tudatára továbbá, hogy cselekedni kell a szervezett bűnözés, a korrupció és a fajgyűlölet ellen;

a felülvizsgálatnak végül számításba kell vennie az Európai Unió 25 tagállamra való bővülését, a legtöbb tagországban kidolgozott nemzeti fenntartható fejlődés stratégiákat, valamint a helyi és regionális hatóságok nagyobb mérvű részvételét.

4. AZ ELÉRT HALADÁS ÖSSZEGZÉSE

Bár némi előrehaladást sikerült elérni a stratégia megvalósításában és nem lehet azonnali eredményekre számítani, világos, hogy még rengeteg a tennivaló. Kevés jel utal arra, hogy a fenntartható fejlődést veszélyeztető tényezők legtöbbjét sikerült volna a visszájára fordítani. Ezek sürgős és folyamatos figyelmet igényelnek. Az előrehaladásról részletesebb beszámoló a Bizottság személyzeti munkadokumentumában¹⁷ található, számos jelentős eredményt érdemes kiemelni.

- **A politikai döntés-előkészítés és döntéshozatal módjának megváltoztatása.** 2001-től „új politikai döntéshozatali módszer” bevezetésére került sor a politikák koherensebbé tétele és a fenntartható fejlődést előmozdító megfelelő feltételek kialakítása érdekében.

A politikai koherencia javítása

Központi célkitűzés a szerződések több, horizontális elvének integrációja valamennyi EU-politikába. Ilyen EU-intézkedésre példa a „cardiffi folyamat”, amely a környezetvédelmi megfontolások ágazati politikákba történő integrációját mozdítja elő. A cardiffi folyamat első, 2004-ben történt összegző értékelése azonban azt mutatta, hogy mindeddig csak korlátozott mértékű előrelépés történt.

A politikai koherencia javításának elősegítése érdekében a Bizottság 2003-ban új hatásvizsgálati mechanizmust vezetett be. Feladata a fontosabb politikai előterjesztések gazdasági, környezeti és társadalmi következményeinek integrált értékelése, és hogy az egymással szemben álló célok közti kompromisszumos lehetőségeket világosabbá tegye. A Bizottság eddig több, mint 50 hatásvizsgálatot végzett el a politikák széles skáláját illetően, a viszontbiztosítási irányelvhez kapcsolódó javaslatoktól a cukorpiac közös szervezésére vonatkozó politikai irányvonalak kialakításán át, a Natura 2000 finanszírozásáig. A külpolitikákat illetően minden fontosabb kereskedelmi tárgyaláson végeztek fenntarthatósági hatástanulmányt.

A nyitott koordináció módszerének kialakítása

A nyitott koordináció módszere nagyhatású eszköze lehet a jó módszerek cseréjére való ösztönzésnek, az érdekelt bevonásának és mozgósításának, továbbá a tagállamokra történő nyomásgyakorlásnak a stratégiaibb és integráltabb megközelítés elfogadása és hatékonyabb politikák megvalósítása érdekében. A Bizottság és a tagállamok például közös célkitűzéseket és mutatókat fogadtak el a társadalmi integráció és a nyugdíjak vonatkozásában. A legtöbb tagállam számszerű értékeket tűzött ki a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése érdekében.

Az árak és az ösztönzők helyes kialakítása

Az ösztönöz a termelési és fogyasztási szokások megváltoztatására, ha a piaci árak a gazdasági tevékenységek valódi társadalmi költségeit tükrözik. Ennek elérése érdekében olyan piaci alapú eszközök egészíthetők ki hatékonyan a hagyományos szabályozói intézkedéseket, mint a környezetvédelmi adók, a kibocsátás-kereskedelmi mechanizmusok és a támogatások. EU-szinten az elmúlt években történt előrelépés e területen, de a döntéshozatal — különösen az adózást illetően — néha még mindig nehézkes a Tanács egyhangúságot

¹⁷ SEC(2005) 225.

követelő döntési eljárása miatt. Az EU-szinten elfogadott piaci alapú eszközök példaként felhozható az energiaadóról szóló 2003. évi irányelv, amely a közösségi minimális adókulcsok rendszerét kiterjeszti a kőolajfélésegekről a többi energetikai termékre, továbbá az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási kvótáinak 2005-ben bevezetett, EU-szintű kereskedelmi rendszere, amely a kiotói célkitűzések végrehajtását hivatott elősegíteni.

A tudományba és a technikába történő beruházás

A gazdasági növekedés és a társadalmi és környezetvédelmi fenntarthatóság közti egyensúly eléréséhez kulcsfontosságú az ismeretek és a technika fejlődése. Sok a kihasználható szinergia a minőségi és teljesítménynövelő újítások és az energiafelhasználás optimalizálását célzó, a hulladékkezelésre és a biztonság növelésére irányuló újítások között. A nagyobb energiahatékonysággal működő gépek például kevesebb természeti erőforrást használnak fel, így kevesebb káros anyagot bocsátanak ki. Az új technológiákba történő beruházások emellett munkahelyeket teremtenek és serkentik a növekedést. Az EU e téren kifejtett intézkedései közé tartoznak a 6. kutatási és technológiafejlesztési keretprogram a fenntartható fejlődésre irányuló tevékenységei. A környezetvédelmi technológiák cselekvési terve a hidrogén üzemanyagcellák, a napelemek, a fenntartható vegyészet, a vízellátás és a szennyvíz-feldolgozás technológiai platformjainak kutatásait mozditja elő. Az EU olyan technológiák alkalmazásának megkezdését is ösztönzi, amelyek hatással bírnak társadalmi rendszerünkre, ilyenek például a közegészségügyi rendszerek¹⁸.

Kommunikáció, a polgárok és a vállalkozások mozgósítása

A civil társadalom és a magánszektor fontos szerepet játszik a fenntartható fejlődésben. EU-szinten több kezdeményezés is történt e csoportok aktív részvételének bátorítása érdekében, valamint, hogy javítsák a konzultációs eljárás minőségét és fokozzák az érdekelttek mozgósítását. A Bizottság többek között minimumszabályokat fogadott el az érdekelttekkel folytatandó konzultációkat illetően, továbbá javított a környezetvédelmi döntés-előkészítésre vonatkozó tájékoztatás minőségén és bővítette az egyeztetésbe való bekapcsolódási lehetőségeket. Különféle kezdeményezéseket is tett, hogy előmozdítsa a társadalmilag felelős vállalati magatartás terjedését.

- Nem fenntartható tendenciák

Éghajlatváltozás és tiszta energia

Az elmúlt száz év során Európa hőmérséklete gyorsabban emelkedett, mint a globális átlag (Európában 0,95°C, míg a világszinten 0,7°C); kilenc gleccser közül nyolc jelentős mértékben visszavonult; nőtt a szélsőséges időjárási események – aszály, hőhullám, áradás – gyakorisága¹⁹. A globális hőmérséklet emelkedésének olyan szinten tartása, ahol még nem valószínű veszélyesebb éghajlatváltozás, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának jelentős mértékű visszafogását követeli meg. Egyes becslések szerint a 2002. évi szélsőséges események által okozott kár eléri a 25 milliárd eurót²⁰. A megbízható és megfizethető

¹⁸ Erre példa a nemrégiben elfogadott e-egészségügy cselekvési terv: az európai polgárok közegészségügyi ellátásának javítása – cselekvési terv az európai e-egészségügyi területet illetően, COM(2004) 356.

¹⁹ Az EGT jelentése: „Impacts of Europe's changing climate” — Európa éghajlatváltozásának hatásai, 2004. augusztus.

²⁰ Munich Re csoport, Geokockázat kutatási részleg, 2004. január.

energiaellátás messze nem magától értetődő a fejlődő világban, ahol több mint 2 milliárd ember elsődleges energiaforrása a biomassza (fa, hulladék, stb.) és 1,6 milliárd nem jut elektromos áramhoz.

Az európai éghajlatváltozási program (ECCP) szolgál az éghajlatváltozással szembeni intézkedések fő hajtóerejeként Európában. Létfontosságú energetikai kezdeményezéseket és a 2005. január 1-jén útjára indított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási kvótái EU-szintű kereskedelmi rendszerét tartalmazza. Az EU számos olyan intézkedést is támogat regionális alapjain keresztül, amelyek az éghajlatváltozás problémájának kezeléséhez járulnak hozzá. Míg azonban a legfrissebb adatok szerint a 15 tagállamból álló EU 2002-re az 1990-es szinthez képest 2,9 %-kal csökkentette az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, ennél sokkal többre van szükség ahhoz, hogy 2008 és 2012 között elérje a Kiotói Jegyzőkönyvben előírt 8 %-os csökkenést az 1990-es szintről. Nemzetközi szinten az EU vezető szerepet játszott a Kiotói Egyezmény ratifikálásának előmozdításában és a 2002-es, a Johannesburgban megrendezett fenntartható fejlődés világszintű csúcstalálkozója (WSSD) vállalásainak megvalósításában. Az EU a Johannesburgi Megújuló Energia Koalíció keretében világszinten szorgalmazza a megújuló energiaforrások használatát. Az EU energetikai kezdeményezése hozzájárulás a WSSD-hez és arra irányul, hogy javítsa a megfelelő, fenntartható és megfizethető energetikai szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségeit a vidéki, városkörnyéki és városi körzetekben.

Az új energia-hatékonysági kezdeményezés elfogadása által Európa megújította az energia-hatékonyság érdekében történő valódi előrelépés iránti elkötelezettségét.

Közegészségügy

2001 óta tovább növekedett az EU-ban a közegészségügyi veszélyforrások száma. A helytelen életmóddal kapcsolatos és a krónikus megbetegedések világszerte egyre gyakoribbak. Az elhízás tendenciái a legriasztóbbak (10-40 %-os növekedés az utóbbi 10 évben a legtöbb EU-országban). A HIV/AIDS-járvány globálisan elérte eddigi csúcspontját (39,4 millió) és az újonnan jelentett HIV-fertőzöttek száma 1996 óta több mint megduplázódott Európában. Az egész világra jellemző kiterjedtebb kapcsolatok és a fokozott mobilitás megnövelte az olyan fertőző betegségek okozta veszélyt, mint a madárinfluenza vagy a SARS. A bioterrorizmus szintén új elem. A fejlődő országokban a közelmúltban elért kedvező fejlesztési és egészségügyi eredmények ellentétes fordulatot vettek, a főbb fertőző betegségek terjedése komolyan veszélyezteti jövőbeni fejlődésüket. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslése szerint az egészségtelen környezet miatt minden évben 5 millió gyermek hal meg világszerte.

A 2001 óta megtett intézkedések közé tartozik a génkutatás finanszírozása az antibiotikumokkal szembeni ellenálló képesség legyőzése érdekében, közös EU felügyeleti és korai riasztási rendszer kiépítése a fertőző betegségek vonatkozásában, egy új, a vegyszerekre vonatkozó, EU-szintű szabályozói keretrendszerrel illető javaslat elfogadása (REACH), a 2004-2010 közötti időszakra vonatkozó európai környezetvédelmi és egészségügyi cselekvési terv elfogadása, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) és a Fertőző Betegségek Európai Központja (ECDC) létrehozása.

Nemzetközi szinten az EU a HIV/AIDS, a tuberkulózis vagy a malária kutatásának finanszírozását jelentősen megnövelte. Támogatja a létfontosságú gyógyszerek árának csökkentését is a fejlődő országokban.

Szegénység és társadalmi kirekesztés

A szegénység és a társadalmi kirekesztés fokozódó probléma. Az EU-ban a lakosság mintegy 15 %-át veszélyezteti a szegénység. Egyes új tagállamokban különös aggodalomra ad okot a helyzet. További aggasztó jelenség a szegénység és a kirekesztettség továbböröklődése a nemzedékek között, valamint a népesség egyes alcsoportjainak aránytalanul nagy teherviselése (pl. munkanélküliek, egyedülálló szülők, fogyatékkal élők, etnikai kisebbségek). Világszerte a Föld 6 milliárd lakójából 2,8 milliárd napi 2 eurónál kisebb összegből kénytelen megélni.

Az EU tagállamai megállapodtak abban, hogy közös célok kitűzésével, nemzeti cselekvési tervek kidolgozásával és az ezekben elért előrehaladás figyelemmel kísérése céljából közös mutatók alapján történő értékelés által összehangolják a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni politikáikat. Az Európai Bizottság támogatja ezt a koordinációs folyamatot. Az európai regionális politika is finanszírozza e célt, például az oktatásba, a szakképzésbe és a helyi foglalkoztatásba történő beruházások által.

E kérdések világszintű megoldása érdekében az EU fejlesztési politikája fő céljának a szegénység jelentős mértékű csökkentését és végső soron megszüntetését tűzi ki. Különféle intézkedések végrehajtására került sor a szegénység megszüntetése és a fenntartható fejlődés érdekében a dohai, a monterrey-i és johannesburgi csúcstalálkozókon létrehozott új, globális partnerség keretében.

Előregedő társadalom

A népesség növekedése az előrejelzések szerint az EU-ban véget ér. Csökkenő számú dolgozó népességnek kell majd növekvő számú idős embert eltartania. Az időskorú függőségi hányad az előrejelzések szerint a 2004-es 24 %-ról 2050-re 47 %-ra nő majd.

Míg a születéskor várható élettartam növekedése jelentős eredmény, Európa öregedő társadalma olyan fenntarthatósági problémákat vet fel, amelyeket kezelni kell. Sem a bevándorlás, sem a születési szám gyors emelkedése nem fordíthatja meg az idős emberek arányának jelentős emelkedését a társadalomban az elkövetkező két évtized során.

A Bizottság együtt dolgozik a tagállamokkal a társadalombiztosítási rendszerek korszerűsítésén, hogy azok pénzügyileg fenntarthatók és társadalmi szempontból megfelelők legyenek. Ide tartoznak az idősebb munkavállalók aktív életszakaszának a meghosszabbítását célzó intézkedések. A barcelonai Európai Tanács által megállapított cél az, hogy 2010-ben az 55-64 év közöttiek fele dolgozzon és hogy 2010-re a nyugdíjba vonulásra a jelenlegi gyakorlathoz képest 5 évvel később kerüljön sor. A pénzügyi oldal megoldása mellett fejleszteni kell az egészségügyi rendszereket is, hogy képesek legyenek megbirkózni az idősebbek részéről várhatóan megnyilvánuló nagyobb kereslettel, különösen az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés tekintetében. Az Unió e téren megkönnyíti a strukturált együttműködést és a helyes gyakorlat cseréjét.

A természeti erőforrás-gazdálkodás

A népesség gyors globális növekedése azt jelenti, hogy 2010-re a jelenleginél 400 millióval több ember él majd a Földön, elsősorban a városokban. Egy olyan világban, amelynek elemei egyre inkább „kölcsonösen függnek egymástól” nem termelhetünk és fogyasztathatunk tovább az eddigi módon. Veszélyben a biológiai sokféleség. Világszerte 15 500 növény- és állatfajt

fenyeget közvetlenül a kihalás veszélye. Az elmúlt évtizedekben jelentős számú a veszteség gyakorlatilag valamennyi ökoszisztéma és faj tekintetében (állati, növényi, erdei, édesvízi, termőtalaj stb.). Az édesvízkészlet szintén veszélyben levő természeti kincs. A globális vízprobléma emberi életet veszélyeztet, fenyegeti a fenntartható fejlődést, végső soron a békét és a biztonságot.

A biológiai sokféleség csökkenésének 2010-ig történő megállítása EU-célkitűzésének elérése érdekében tett politikai intézkedések közé tartozik a közös agrárpolitika, továbbá a közös halászati politika reformja és a Natura 2000 hálózat létrehozása. Jelenleg folyik a biológiai sokféleség csökkenésének 2010-ig történő megállításáról szóló közlemény kidolgozása. Az erőforrások kihasználása hatékonyságának növelésére irányuló intézkedések közé tartozik az elhasznált elektromos és elektronikai berendezések maradványai kezeléséről szóló EU irányelv, valamint a Bizottságnak az integrált termékpolitikára vonatkozó közleményei. A 2000-2006 közötti időszakban az Európai Unió nagy összegeket fordít a Strukturális és Kohéziós Alapokból a környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése, továbbá az ipari, városi és természeti környezet rehabilitációja és fenntartása társfinanszírozására.

A nemzetközi kezdeményezések közé tartozik az EU vízügyi kezdeményezése – „Víz az életért” —, amelyet a fenntartható fejlődés világszintű csúcstalálkozója határozatainak eredményeként dolgoztak ki. Az EU vezető szerepet játszik ezenkívül a biológiai sokféleségről szóló egyezményben és abban a munkában, amelynek célja tízéves keretprogram létrehozása a fenntartható fogyasztás és termelés érdekében.

Területhasználat és közlekedés

Bár cél a közlekedés leválasztása a GDP-növekedésről, a közlekedés volumene továbbra is gyorsabban nő, mint a GDP. Ez számos területre van hatással, a zsúfoltságtól és a légszennyezés miatti egészségügyi problémáktól a CO₂-kibocsátás növekedéséig, ami az éghajlatváltozással kapcsolatos EU-célkitűzések megvalósítására gyakorol hatást.

Az EU számos politikai kezdeményezést tett a közlekedés növekedéséből fakadó kedvezőtlen tendenciák visszaszorításának érdekében. Bátorítja a közúti szállításról a kevésbé környezetszennyező közlekedési módokra való átállást, amilyen például a környezetbarát autóbuszok használata, a hajózás, vagy a vasút. A Bizottság azt is javasolta, hogy a közlekedési igényekre gyakorolt hatás céljából a tagállamok vezessenek be úthasználati díjat, ezáltal a közlekedési eszközöket igénybe vevők fizessék meg a közúthasználat teljes társadalmi költségét (pl. euro matrica irányelv). Eddig azonban nem sok minden történt ez ügyben. Továbbá jelentős, jóllehet a forgalom növekedése és az ahhoz kapcsolódó igények fokozódása miatt összességében nem sok kedvező változást eredményező előrelépés történt a járművek és az üzemanyagok műszaki fejlesztése terén, köszönhetően az EU jogszabályainak és kezdeményezéseinek. Végül tovább folynak a városi környezet és a területkezelés javítását célzó intézkedések, például az EU strukturális alapok „Urban II” programja és a kutatási keretprogram támogatásával. A Bizottság tematikus stratégiát is kidolgoz a városi környezetre vonatkozóan, amelyet 2005-ben tesz majd közzé.

A fenntartható fejlődés külpolitikai szempontjai

A fent felsorolt, nem fenntartható tendenciák mellett a fenntartható fejlődés globális szintű előmozdítása többek között az alábbi EU-intézkedéseket tartalmazza:

A globalizáció kihasználása

A globalizáció az az új összefüggésrendszer, amelynek keretében meg kell valósítani a fenntartható fejlődést. Bár komoly lendületet adhat a fenntartható fejlődésnek, a globalizáció eredményeiből túl gyakran részesednek egyenlőtlenül az országok és az azokon belüli régiók. A szabályozatlan integráció kedvezőtlen hatást gyakorolhat a környezetre és a társadalom egészére.

Az EU a globalizációhoz kapcsolódó kérdések koherens és integrált megközelítését támogatja a WTO-ban, a nemzetközi pénzügyi intézményeknél (IFI-k) és az ENSZ testületeiben. Emellett a legfontosabb testületek, például a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet megerősítését is támogatja.

A fejlődő világ a globális gazdasághoz történő hatékony és igazságos integrálásához nélkülözhetetlenek a folyamatban levő WTO-tárgyalások és a Dohai Fejlesztési Programterv (DDA). Az EU 2002 óta következetesen azon dolgozik a DDA-tárgyalásokon, hogy a globális fenntartható fejlődést illető célkitűzéseit elfogadtassa a tárgyalási fejezetek nagy részében. Ezenkívül, mivel a fejlődő országok a globális kereskedelmi rendszerbe való beilleszkedését célzó erőfeszítéseit hatásosan támogatni kell, a kereskedelemhez kapcsolódó támogatásokat jelölték ki az EU fejlesztési együttműködései egyik kulcsterületének. A pénzalapok kihelyezése során minden döntéshozatali szinten figyelembe veszik a kereskedelemhez kapcsolódó támogatások alkalmazásának lehetőségét.

Az EU továbbá a WSSD óta a DDA keretein kívül is fontos lépéseket tett a kereskedelem-politikához kapcsolódó támogató intézkedések végrehajtását illetően. Többek között folytatta erőfeszítéseit arra vonatkozóan, hogy minden folyamatban levő vagy jövőendő kétoldalú és regionális tárgyalás tematikájába lényegi elemként felvegye a fenntartható fejlődés kérdését.

Felelősségteljesebb kormányzás globális szinten

A felelősségteljes kormányzás és a demokrácia előmozdítása kritikus tényező a Millenniumi Fejlesztési Célok elérése érdekében. A Millenniumi Nyilatkozat leszögezi, hogy az olyan környezet megteremtése, amely a fejlődést és a szegénység megszüntetését segíti, többek között azon múlik, hogy minden országban és nemzetközi szinten is a felelősségteljes kormányzás módszereit követik-e, valamint hogy a pénzügyi, monetáris és kereskedelmi rendszerek átláthatók-e.

A Bizottság az intézményi kapacitásfejlesztéssel, a felelősségteljes kormányzati módszerekkel és a jogállamisággal a kormányzásról és fejlesztésről szóló közleményében foglalkozott, amely az intézményi kapacitásfejlesztésre és a különböző helyzetben levő országok kormányzásáról szóló párbeszédre összpontosított. Erőfeszítések történtek annak érdekében is, hogy előmozdítsák a fenntartható fejlődést minden nemzetközi és regionális együttműködési megállapodásban és politikai eszközben. Továbbá a hatékonyan működő multilaterális kapcsolatrendszer kialakítása érdekében tett uniós erőfeszítések középpontjában a fenntartható fejlődést szolgáló, erőteljesebb nemzetközi kormányzás áll.

- A fejlesztések finanszírozása

A Millenniumi Fejlesztési Célok eléréséhez pénzre van szükség. Az ENSZ által kitűzött cél azonban, amely a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) 0,7 %-át hivatalos fejlesztéstámogatásra (ODA) fordítaná, még messze nem valósult meg.

Az EU nyolc, kifejezett kötelezettségvállalásban határozta meg hozzájárulását a fejlesztési folyamat finanszírozásához, amelyeket az Európai Tanács 2002. március 14-i, Barcelonában tartott ülésén hagyott jóvá. A legutóbbi ellenőrző jelentés azt vetíti előre, hogy a kibővült (25 tagú) EU közösség egészében túlszárnyalja közbülső célkitűzését, hogy az ODA a GNI 0,39 %-át tegye ki és 2006-ra a GNI 0,42 %-át, azaz a becslések szerint 38,5 milliárd eurót fordít majd tengerentúli fejlesztési segélyekre. A 2002–2006 közötti időszakban mozgósított kiegészítő források teljes összege 19 milliárd euro.

II. rész: A kihívásoknak való megfelelés

5. IRÁNYADÁS A JÖVŐRE VONATKOZÓAN

A továbbra is fennálló kihívások fényében Európának nem szabad megelégednie a fenntartható fejlődésre és a jobb életminőségre vonatkozó, hosszú távú napirendjét illetően tett kötelezettségvállalásával, hanem meg kell találnia ezek kezelésének hatékonyabb módját.

5.1. Az Európai Unió fenntartható fejlődés stratégiája alapelveinek megerősítése

A fenntartható fejlődés koncepcióját és a fenntartható fejlődés stratégia, valamint a lisszaboni stratégia közti kiegészítő jellegű kapcsolatot az előszóban tisztáztuk.

Ezen túl a felülvizsgálat megerősíti majd a fenntartható fejlődés lényegében **háromdimenziós jellegét**, és hogy ez a stratégia zárókövét jelenti – ennek értelmében fejlődés csak a gazdasági növekedés, a társadalmi integráció és a környezetvédelem együttes jelenléte mellett érhető el mind Európában, mind pedig a világ többi részén.

A felülvizsgálat az **EU hozzájárulását a globális fenntartható fejlődéshez** két módon veszi figyelembe: először, a stratégia által kezelt hat nem fenntartható tendencia nemzetközi vonatkozásainak kezelésével; másodsor, annak az EU azon külpolitikáiba való integrálásával, amelyek a globális fenntartható fejlődéshez járulnak hozzá. Ennek során az EU újra kinyilvánítja és megerősíti elkötelezettségét, hogy kész vezető szerepet vállalni a globális szintű fenntartható fejlődés napirendjének megvalósításában.

5.2. A politikai döntéshozatal és a politikai koherencia új megközelítésének megerősítése

A felülvizsgálat megerősíti „**a politikai döntéshozatal új megközelítési módját**”, mint a fenntartható fejlődés az EU politikai döntéshozatala középpontjába helyezésének legfontosabb eszközét. A jövőbeni EU fenntartható fejlődés stratégia kiváltképp az EU Jobb Szabályozási Napirendje különféle összetevőinek ad majd lendületet, ideértve a hatásvizsgálatot, az érdekeltekkel folytatandó konzultációt és a szabályozás egyszerűsítését.

Ez azt jelenti, hogy a fenntartható és költséghatékony politikai döntéshozatalt továbbra is előmozdítják a jobb szabályozás révén. Ide tartozik a **kiegyensúlyozott hatásvizsgálati mechanizmus** hatékonyabb végrehajtása, amely a Bizottság mind belpolitikai, mind külpolitikai kezdeményezéseire vonatkozik. Ezenkívül a fenntarthatósági hatásvizsgálatokat továbbra is alkalmazzák a fontosabb kereskedelmi megállapodások megkötése előtt. Noha az eszközt az első tanulságok figyelembevételével a közelmúltban kiigazították²¹, továbbra is figyelmet fordítanak a módszer lehetséges javításának lehetőségeire, kivált, ami a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szempontjait illeti. Ebben a vonatkozásban a Bizottság szándékában áll az érdekeltekkel az EU politikáiról folytatott konzultációt is javítani. Ezenkívül figyelmet fordít az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal

²¹ A hatásvizsgálatok kiigazítása: a következő lépések — a versenyképesség és a fenntartható fejlődés támogatása érdekében, SEC (2004) 1377., 2004.10.21.

létrejött intézményközi megállapodás²² nyomon követésére (pl. arra, hogy az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a hatásvizsgálatra vonatkozóan ugyanazokat az elveket és szabványokat kellene alkalmaznia, amikor a Bizottság javaslataival kapcsolatos jelentős módosítások hatásvizsgálatát végzik el).

Az új megközelítéshez tartozik a **nyitott koordináció módszere**, nevezetesen a társadalmi integráció, a munkaerőpiachoz való hozzáférés, valamint a szociális védelem területén, ahol e módszer kulcsszerepet játszik a szociális védelmi rendszerek korszerűsítésében.

A politikai döntéshozatal új megközelítési módjának részeként a Bizottság folytatja a **piaci alapú eszközök** alkalmazásának előmozdítását, hogy az erőforrások valódi társadalmi és környezetvédelmi költségét tükrözze. A tagállamokat például felkéri, vizsgálják meg, hogyan tudnák az adóterheket a munkaerőről a környezeti károk okozóira áthelyezni. A felülvizsgálat továbbá hangsúlyozza majd a **tudományba és technikába** történő beruházások fontosságát is a fenntartható fejlődés érdekében. A környezetvédelmi újítások további előmozdításának lehetséges eszköze az EU kutatási programja, a Bizottság innovációs politikája, valamint a közbeszerzés. A fenntartható kutatásra, tudományra és technológiára vonatkozó, külső partnerekkel folytatott információcserét is támogatják.

5.3. A legfontosabb, nem fenntartható tendenciákra való összpontosítás folytatása és a nem fenntartható tendenciák közötti kapcsolat részletesebb feltárása

A felülvizsgálat fenntartja majd a stratégiának a **fenntartható fejlődést fenyegető fő tendenciákra** irányuló összpontosítását. Ezek közül a tendenciák közül sok csakis hosszán tartó, folyamatos intézkedések segítségével oldható meg és társadalmaink és gazdaságaink működésének nagyobb mérvű szerkezeti változtatásait igényli. Ez azonban nem jelenthet indokot a rövid távú cselekvés elmaradására.

A felülvizsgálat ezért tartalmazni fogja **azoknak a nem fenntartható tendenciáknak az átfogó értékelését, amelyekre a jelenlegi stratégia kiterjed**, tekintettel az elkövetkező években szükséges célkitűzések és intézkedések meghatározására. A 2001-ben meghatározott prioritási területeket összhangba kell hozni az EU nemzetközi vállalásaival, amelyeket a fenntartható fejlődés világszintű csúcstalálkozóján, a fejlesztési támogatásokról szóló ENSZ-konferencián, az ENSZ Millenniumi Nyilatkozatához kapcsolódóan és más, multilaterális megállapodások vonatkozásában tett. A prioritások a tíz új tagállam csatlakozása — és a nem is olyan távoli jövőben várható további bővítések — miatt is korszerűsítésre szorulnak, mert ezek új kihívásokat jelentenek az Uniónak azon képessége számára, hogy kezelje a nem fenntartható tendenciákat. Ebben az összefüggésben a felülvizsgálat áttekinti majd a korlátozott számú, korábban nem vizsgált tendencia hozzáadásának lehetőségét is, köztük a gazdasági szempontból nem fenntartható tendenciákat.

Végezetül a felülvizsgálat nagyobb figyelmet fordít majd a **kijelölt nem fenntartható tendenciák összefüggéseire** is. Igyekszik majd maximalizálni a kedvező szinergiákat és csökkenteni az ellentéteket. Például a közlekedésnek a közútról a vasútra való áttérítése által egyszerre lehet csökkenteni az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását és a közutak zsúfoltságát (ily módon kölcsönösen nyertes helyzet alakul ki). Másik példa lehet, hogy az

²² Intézményközi megállapodás a jobb jogalkotásról, HL C 321., 2003.12.31., 1.o.

alapvető technológiai váltásba történő beruházás hogyan eredményezheti a versenyképesség és ugyanakkor a környezet minőségének javulását és a társadalmi kohézió erősödését.

5.4. Célkitűzések, célok és mérföldkövek kialakítása

A 2001. évi stratégiában alkalmazott megközelítés a nem fenntartható tendenciák mindegyikéhez kapcsolódó középtávú fő célkitűzések, valamint ezek kezelését szolgáló intézkedések meghatározására irányult. A felülvizsgálat megerősíti a világosabb célkitűzések és a kapcsolódó határidők kialakításának szükségességét, mint a prioritási területeken végrehajtandó cselekvések összpontosításának és az elért haladás mérésének eszközét.

Bár a tendenciák hosszú távú problémákat jelentenek, amelyek hosszú távú megoldásokat igényelnek, az egyetlen eszköz, amely biztosíthatja, hogy a társadalom a megfelelő irányba mozduljon, világos köztes célok kialakítása és az előrehaladás mérése. A hosszú távú célkitűzések meghatározása tehát nem lehet a cselekvés halogatásának eszköze.

A felülvizsgált stratégia ezért a nem fenntartható tendenciák mindegyikéhez új fő célkitűzéseket fog hozzárendelni és köztes mérföldköveket határoz meg, melyek lehetővé teszik, hogy az EU figyelemmel kísérje a célok megvalósulását. Az operatív célkitűzéseket és cselekvési terveket a megfelelő ágazati bel- és külpolitikák keretében jelölik ki, amelyek ugyanakkor a politikai kezdeményezések fő végrehajtási és ellenőrző eszközei lesznek, beleértve a Millenniumi Nyilatkozat, valamint a barcelonai és a monterrey-i csúcstalálkozók keretében megállapított nemzetközi kötelezettségvállalásokat.

5.5. A hatékony ellenőrzés biztosítása

A göteborgi határozat a stratégia évenkénti ellenőrzéséről, amelynek a tavaszi Európai Tanácsokra kell elkészülnie, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A felülvizsgálatban új jelentéstételi rendszert dolgoznak ki. A stratégiai célkitűzések rövid- és középtávú teljesítésére fog összpontosítani, a fenntartható fejlődés kérdéseivel foglalkozó aktuális jelentések lehetőség szerinti összekapcsolásával és egyszerűsítésével. Az intézmények feladatait az ellenőrzési folyamatban (különösen az Európai Tanács és az Európai Parlament szerepét) szintén világosabbá teszik.

Az ellenőrzés elsősorban a Bizottság által kidolgozott, a fenntartható fejlődésre vonatkozó mutatók alapján történik majd. Ezek többek között felhasználják az ágazati politikai folyamatok során kialakított különféle mutatókat is, valamint a lisszaboni reformprogram részeként meghatározott célok megvalósítását ellenőrző strukturális mutatók kapcsán ezekből létrehozott összegzést. A hatékony ellenőrzés érdekében a jövőre vonatkozó modelleket dolgoznak ki, előrejelzéseket készítenek és tovább gyűjtik a tudományos adatokat.

5.6. Az elkötelezettség megerősítése és az állami, valamint magánszereplőkkel való együttműködés minden szintre kiterjedő javítása

További lépésekre van szükség az érdekelték figyelmének felkeltése, mozgósításuk és bevonásuk érdekében minden szinten. Egyértelművé kell tenni, mely intézkedésért, mely időpontban ki a felelős és kit terhelnek a költségek. Ennek érdekében a Bizottság feltárja, hogyan hozhatók létre hatékony partnerkapcsolatok a vállalatokkal, a szakszervezetekkel, a nem kormányzati szervezetekkel és a fogyasztói érdekvédelmi csoportokkal, különös

tekintettel a felülvizsgálat összefüggéseiben azonosított, nem fenntartható tendenciák megszüntetését segítő módszerek megvitatására.

Nagyobb fokú összhangra fognak törekedni a fenntartható fejlődést előmozdító uniós, globális, országos, regionális és helyi kezdeményezések között. A lehetséges intézkedések közé tartozhat a közös prioritások meghatározása minden fő célkitűzésre vonatkozóan, a kölcsönös tanulási folyamat elindítása a tagállamok és/vagy a régiók között, valamint a legjobb gyakorlatra vonatkozóan állandó információcsere-mechanizmusok kialakítása.

Az Uniónak határain kívül is fel kell lépnie a további cselekvésre történő ösztönzés érdekében, mind az ipari országok és az átalakuló gazdaságok, mind pedig a fejlődő világ körében. A Bizottság a fenntartható fejlődés célkitűzéseire vonatkozó párbeszéd továbbfejlesztésére fog törekedni az EU-n kívüli partnerekkel, nevezetesen a harmadik országok közigazgatásával és civil szervezeteivel, valamint a nemzetközi szervezetekkel és a globális kérdésekkel foglalkozó nem kormányzati szervezetekkel.

6. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A Bizottság felkéri az Európai Tanácsot, az Európai Parlamentet, a tagállamokat, a regionális hatóságokat és a civil társadalom minden részét, hogy a stratégia javasolt irányvonalaira vonatkozóan tegyék meg megjegyzéseiket. A vitára az első alkalom az érdekeltek 2005. április 14–15-i fóruma lesz, amelyet az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság szervez. A Bizottság ez év folyamán egy későbbi időpontban terjeszti elő az Unió felülvizsgált fenntartható fejlődés stratégiájára vonatkozó javaslatát.